

Socialutskottets betänkande 2025/26:SoU19

Barn och unga inom socialtjänsten

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om bl.a. insatser för barn och unga, placeringsformer för barn och unga och barns rättigheter.

I betänkandet finns 16 reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

115 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Insatser för barn och unga	7
Utskottets ställningstagande	14
Placeringsformer för barn och unga	15
Utskottets ställningstagande	36
Barns rättigheter	39
Utskottets ställningstagande	45
Barnfattigdom	45
Utskottets ställningstagande	50
Motioner som bereds förenklat	50
Utskottets ställningstagande	50
Reservationer	51
1. Förebyggande insatser, punkt 1 (MP)	51
2. Brottsförebyggande insatser, punkt 2 (S)	51
3. Familjehem, punkt 3 (S)	52
4. Hem för vård eller boende (HVB), punkt 4 (S)	53
5. Hem för vård eller boende (HVB), punkt 4 (V, MP)	53
6. Särskilda ungdomshem, punkt 5 (S)	54
7. Särskilda ungdomshem, punkt 5 (V)	55
8. Särskilda ungdomshem, punkt 5 (C)	56
9. Särskilda ungdomshem, punkt 5 (MP)	56
10. Oanmälda besök på Sis- och HVB-hem, punkt 6 (S, V, C, MP)	57
11. Stöd under och uppföljning och stöd efter placeringen, punkt 7 (C)	57
12. Utredningen För barn och unga i samhällsvård, punkt 8 (S, V)	58
13. Barns rättigheter, punkt 9 (V)	59
14. Barnfattigdom, punkt 10 (S)	59
15. Barnfattigdom, punkt 10 (V)	60
16. Barnfattigdom, punkt 10 (MP)	60
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	62
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	62
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	74

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Insatser för barn och unga

1. Förebyggande insatser

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1052 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 1–4,

2025/26:1233 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S),

2025/26:3280 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1,

2025/26:3531 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2025/26:3871 av Angelica Lundberg (SD) yrkandena 1–3.

Reservation 1 (MP)

2. Brottsförebyggande insatser

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 5 och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 110.

Reservation 2 (S)

Placeringsformer för barn och unga

3. Familjehem

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:650 av Lena Johansson (S) yrkandena 1–3,

2025/26:1339 av Sanna Backeskog m.fl. (S),

2025/26:2923 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkande 2,

2025/26:3476 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3478 av Marlène Lund Kopparklint (M) och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 118.

Reservation 3 (S)

4. Hem för vård eller boende (HVB)

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1066 av Carina Ödebrink m.fl. (S),

2025/26:1337 av Sanna Backeskog m.fl. (S),

2025/26:1915 av Mathias Tegnér (S),

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 15 och 16,

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 11 och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 119 och 121–123.

Reservation 4 (S)

Reservation 5 (V, MP)

5. Särskilda ungdomshem

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2202 av Johanna Rantsi och Sten Bergheden (båda M),
2025/26:2763 av Niels Paarup-Petersen och Helena Vilhelmsson (båda C) yrkande 8,
2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 18, 20 och 21,
2025/26:2924 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 41,
2025/26:3577 av Mathias Bengtsson (KD) och
2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 125.

Reservation 6 (S)

Reservation 7 (V)

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (MP)

6. Oanmälda besök på Sis- och HVB-hem

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 9 och
2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 46.

Reservation 10 (S, V, C, MP)

7. Stöd under och uppföljning och stöd efter placeringen

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3010 av Dan Hovskär (KD) yrkandena 2 och 3,
2025/26:3186 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 16 och
2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 50.

Reservation 11 (C)

8. Utredningen För barn och unga i samhällsvård

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 14 och
2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 116.

Reservation 12 (S, V)

Barns rättigheter

9. Barns rättigheter

Riksdagen avslår motion

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 1–3, 6 och 8.

Reservation 13 (V)

Barnfattigdom

10. Barnfattigdom

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:442 av Serkan Köse (S),

2025/26:1804 av Aida Birinxhiku och Sofia Skönnbrink (båda S),
2025/26:1825 av Aylin Nouri (S),
2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 23,
2025/26:3362 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 11,
2025/26:3538 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP) yrkande 4 och
2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 177.

Reservation 14 (S)

Reservation 15 (V)

Reservation 16 (MP)

Motioner som bereds förenklat

11. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 24 mars 2026

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Jessica Stegrud (SD), Noria Manouchi (M), Karin Sundin (S), Mikael Dahlqvist (S), Malin Höglund (M), Anna Vikström (S), Leonid Yurkovskiy (SD), Gustaf Lantz (S), Thomas Ragnarsson (M), Christofer Bergenblock (C), Nils Seye Larsen (MP), Christian Lindefjärd (SD), Kent Kumpula (SD), Maj Karlsson (V) och Jakob Olofsgård (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 115 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26. Motionsyrkandena handlar bl.a. om insatser för barn och unga, placeringsformer för barn och unga samt barns rättigheter. Av dessa behandlas 55 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. De motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Den 18 september 2025 anordnade utskottet ett offentligt sammanträde i riksdagen om den nya socialtjänstlagen för att belysa det förebyggande arbetet mot brottslighet (Offentligt sammanträde om den nya socialtjänstlagen – så förebygger vi brottslighet, rapport 2025/26:RFR3).

Den 18 november 2025 informerades utskottet av socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall och företrädare för Socialstyrelsen om det pågående arbetet med att ta fram en lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (Ds 2024:30).

Den 3 mars 2026 informerades utskottet av socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall samt av företrädare från Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) och Statens institutionsstyrelse (Sis) om avskiljningar vid institutionsvård av barn och unga.

Utskottets överväganden

Insatser för barn och unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förebyggande insatser och brottsförebyggande insatser.

Jämför reservation 1 (MP) och 2 (S).

Motionerna

Förebyggande insatser

I kommittémotion 2025/26:3531 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att i socialtjänstlagen införa en reglering som ger barn rätt att ha enskilda samtal vid kontakter med socialtjänsten. Motionärerna anför att detta blir extra viktigt när det kanske är en förälder som är orsaken till problemet. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att möjliggöra att nya metoder för att ge barn och unga rätt till effektivt och anpassat stöd kan utvecklas och implementeras, t.ex. genom riktade bidrag. Motionärerna anför att en nationell samordnare skulle kunna se över socialtjänstens insatser och utveckla nya öppenvårdsinsatser utifrån barns behov. En annan åtgärd skulle kunna vara att införa bidrag till kommuner som vill prova nya metoder för stödinsatser. Som exempel nämns insatsen Extravuxen, som finns i tio kommuner idag.

I motion 2025/26:1233 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att införa en skyldighet för kommunerna att bedriva fältverksamhet som en del av socialtjänsten.

I motion 2025/26:3871 av Angelica Lundberg (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att bestyrka referat i socialtjänstens utredningar. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att socialtjänsten i utredningar ska verifiera motstridiga uppgifter av betydelse. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att socialtjänsten ska ange intervjulängd i utredningar.

I motion 2025/26:3280 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att utreda införandet av obligatoriskt föräldrastöd i alla kommuner, både under småbarnsåren och under tonåren.

I motion 2025/26:1052 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att införa en tydlig princip om att tvångsomhändertagande enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU, ska vara en sista utväg. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa att kulturella och språkliga faktorer samt socioekonomiska förutsättningar beaktas i alla LVU-utredningar. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att göra BBIC (Barns behov i centrum) till ett

obligatoriskt ramverk för fördjupade och tvärprofessionella utredningar innan beslut om tvångsvård. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att ge alla föräldrar i riskzonen rätt till evidensbaserade föräldrastödsprogram, kurser och utbildningar innan tvångsplacering övervägs, när detta är förenligt med barnets bästa.

Brottsförebyggande insatser

I kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att införa ett nytt riskfamiljsprogram för barn och familjer med riskfaktorer.

I kommittémotion 2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 110 föreslås ett tillkännagivande om ett U-svängsprogram för att hindra barn och unga från att hamna i gängkriminalitet.

Gällande rätt

Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Enligt 1 § lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter ska artiklarna 1–42 i konventionen i originaltexternas lydelse gälla som svensk lag. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2020.

Socialtjänstlagen

Den 1 juli 2025 trädde den nya socialtjänstlagen (2025:400), förkortad SoL, i kraft sedan riksdagen ställt sig bakom regeringens förslag till en ny socialtjänstlag och till ändringar i andra lagar till följd av den nya socialtjänstlagen (prop. 2024/25:89, bet. 2024/25:SoU23, rskr 2024/25:210).

Den nya regleringen ersätter den tidigare socialtjänstlagen (2001:453) och av de nämnda övergripande målen för socialtjänsten framgår att socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara lätt tillgänglig (2 kap. 4 §). Vidare framgår att vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms som barnets bästa beaktas, att ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet och att barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad samt att barnet kontinuerligt ska få relevant information vid en åtgärd som rör barnet (3 kap. 1 och 2 §§). Det framgår även att socialtjänstens verksamhet ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet (5 kap. 1 §). Socialnämnden ska även arbeta för att förebygga och motverka brottslighet (6 kap. 8 §). Det framgår vidare att socialnämnden får tillhandahålla vissa insatser för att tillgodose personliga behov utan individuell behovsprövning (11 kap. 5 §). För att stärka barns rättigheter har vissa bestämmelser omformulerats i enlighet med Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

Pågående arbete

Budgetpropositionen för 2026

Regeringen anför i budgetpropositionen (prop. 2025/26:1 utg. omr. 9 avsnitt 6.4 s. 171–172) att den bedömer att den nya socialtjänstlagen (2025:400) innebär en aktiv omställning av kommunerna till en mer förebyggande, lätt tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst. För att skapa långsiktighet, förutsägbarhet och goda planeringsförutsättningar för kommunerna har regeringen beslutat om ekonomiskt stöd till kommunerna (S2025/00122, S2025/00111). Regeringen har beslutat om ett uppdrag till olika myndigheter för att stödja kommunerna i omställningen till en mer förebyggande, lätt tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst (S2025/00116). Regeringen har även ingått en uppföljande överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för att stödja kommunerna (S2024/02239). Regeringen bedömer att åtgärderna sammantaget bidrar till att stödja förberedelserna och omställningen till en långsiktigt hållbar socialtjänst och därmed till alla mål inom socialtjänstområdet.

Regeringen bedömer vidare att arbetet med att inrätta och vidareutveckla familjecentraler har en positiv inverkan på möjligheten att mer lättillgängligt erbjuda tidiga, förebyggande och hälsofrämjande insatser i enlighet med bl.a. den nya socialtjänstlagen.

Regeringen anför även (s. 176) att den nya förebyggande socialtjänstlagen förutsätter ett långsiktigt omställningsarbete i kommunernas socialtjänst. Ett mer förebyggande och effektivt arbete förutsätter också en god samverkan mellan verksamheter – inom socialtjänsten men också med andra aktörer såsom hälso- och sjukvården, förskola och skola, polisen, samhällsplaneringen och civilsamhällets organisationer. Enligt regeringen innebär omställningen ett aktivt arbete för en mer förebyggande, lätt tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst.

Regeringen anför vidare (avsnitt 6.5 s. 179) att tidiga och förebyggande insatser kan hindra att barn och unga utvecklar ett socialt nedbrytande beteende. Sådana insatser kan också enligt regeringen göra att mer ingripande åtgärder, som tvångsvård utanför det egna hemmet, i vissa fall kan undvikas. Enligt regeringen saknar socialnämnderna effektiva verktyg för att i ett tidigt skede kunna stödja och skydda barn och unga när samtycket till insatser saknas och det inte finns förutsättningar för vård med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU. Rekryteringen av barn och unga till den organiserade brottsligheten utgör samtidigt enligt regeringen en stor utmaning för samhället. I detta sammanhang hänvisar regeringen till beredningen av departementspromemorian En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (Ds 2024:30).

Vidare menar regeringen (s. 181) att familjecentraler kan bidra till en bättre hälsa, ett mer jämställt föräldraskap och tidig upptäckt av riskfaktorer samt förbättrad språkutveckling, vilket kan förebygga våld, framtida kriminalitet

och utanförskap. Regeringen anser att det finns ett behov av fortsatt stöd till familjecentraler och avser därför att genomföra en satsning i syfte att inrätta fler och vidareutveckla befintliga familjecentraler eller familjecentraler-liknande verksamheter i utanförskapsområden.

I december ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag (bet. 2025/26:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2025/26:114).

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

I augusti 2018 beslutade regeringen om en nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd (S2018/04678). Tre preventionsnivåer skulle erbjudas inom ramen för strategin: universellt stöd som riktar sig brett till föräldrar och familjer i ett tidigt skede, liksom stöd till föräldrar på selektiv eller indikerad nivå. Strategin innehåller tre målområden:

- kunskapsbaserat arbetssätt
- tillgängligt stöd
- stödjande organisation.

I oktober 2024 gav regeringen Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) i uppdrag att följa upp den nationella strategin och att ta fram ett underlag för en vidareutvecklad strategi. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet i juni 2025 (S2024/01715 [delvis] med förslag om en nationell strategi för familjerätt och föräldraskapsstöd.

Av redovisningen (dnr AD 2024–1523) framgår att de befintliga målområdena fortfarande är relevanta och uppskattade och behövs i den fortsatta utvecklingen på regional- och lokal nivå. Vidare framgår att definitionen, syftet och målsättningen från den föregående strategin upplevdes som relevanta och riktiga av målgrupperna och att MFoF därför har valt att behålla dessa. Av återkoppling till MFoF har det dock framgått att yrkesverksamma emellanåt upplevt formuleringarna som vaga eller oklara. För att underlätta användandet har myndigheten därför ytterligare förtydligat såväl definitionen som syftet och målsättningen. MFoF har här också lyft fram föräldraansvaret.

Förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Kunskapsguiden

På Kunskapsguidens webbplats finns kunskapsstödjande produkter från Socialstyrelsen, andra myndigheter och aktörer samlade. Där hittar de som arbetar inom socialtjänst stöd och vägledning för sin verksamhet. På temat Samtal med barn finns rubriken Samtalet i relation till föräldrarna. Här uttalas bl.a. att man inför varje samtal med ett barn behöver göra en bedömning av hur delaktig föräldrarna ska vara i samtalet och öppna för diskussion med barnet på vilket sätt det önskar att föräldrarna är delaktiga.

Stöd till arbetet med barn och unga som riskerar att begå eller begå grova brott med koppling till organiserad brottslighet.

På uppdrag av regeringen har Polismyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Kriminalvården, länsstyrelserna, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse (Sis), Statens skolverk och Åklagarmyndigheten under 2023 och 2024 etablerat en samverkansstruktur för ett sammanhållet arbete med barn och unga (Ju2023/00972 och Ju2023/02529). Även SKR liksom andra aktörer har vid behov kunnat delta i arbetet. Arbetet i samverkansstrukturen, kallad Bob (barn och unga i organiserad brottslighet), pågår genom ett nationellt råd, sju regionala och ett antal lokala samverkansråd över hela landet. Myndigheterna slutredovisade uppdraget den 6 december 2024 (Ju2024/02548).

I april 2025 gav regeringen ovan nämnda myndigheter i uppdrag att fortsätta utveckla stödet till arbetet med barn och unga som riskerar att begå eller begå grova brott med koppling till organiserad brottslighet. Syftet är att på ett sammanhållet sätt stödja det lokala, operativa arbetet med barn och unga så att det resulterar i effektiva och ändamålsenliga åtgärder och insatser för individer i målgruppen. En redovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet och Socialdepartementet) senast den 29 april 2026. Polismyndigheten ska vara sammanhållande för redovisningen.

Samverkan om barn och unga i organiserad brottslighet

I december 2025 presenterade Socialstyrelsen en guide för arbetet med barn och unga i organiserad brottslighet, Bob. Detta är en samverkansstruktur på nationell, regional och lokal nivå, se ovan. Den kompletterar och förstärker det arbete som redan görs, exempelvis samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF) och arbetet med sociala insatsgrupper (SIG). Målet med arbetet är färre barn och unga som begår, eller har en påtaglig risk att begå brott, inom ramen för organiserad brottslighet. Guiden har tagits fram gemensamt av de myndigheter som ingår i arbetet med Bob. Den vänder sig till yrkesverksamma på lokal nivå som arbetar med målgruppen. Guiden riktar sig bl.a. till chefer och beslutsfattare, kommunala brottsförebyggande samordnare, lokalpoliser och socialtjänst.

Uppdrag till Socialstyrelsen

Flera uppdrag ges till Socialstyrelsen genom regleringsbrevet för 2026 för att stöda socialtjänsten i det förebyggande arbetet med syftet att fånga upp barn och familjer i behov av stöd, och att förebygga att barn och unga hamnar i kriminalitet.

Socialstyrelsen ska betala ut 300 miljoner kronor till kommuner för att utveckla socialtjänstens arbete med att förebygga och motverka brottslighet. Därtill ska 200 miljoner kronor betalas ut till kommuner för personal från socialtjänsten som en del av regeringens satsning på skolsociala team om totalt 400 miljoner kronor. Skolsociala team är ett sätt för skolan och socialtjänsten att samverka för att elever ska få stöd i ett tidigt skede.

Vidare ska Socialstyrelsen betala ut 30 miljoner kronor till det fortsatta arbetet med förstärkningsteam, som stöttar socialtjänsten på platser där kriminalitet och våld eskalerat eller där socialtjänsten är hårt ansträngd. Socialstyrelsen ska dessutom fördela 100 miljoner kronor till kommuner som ska möjliggöra individanpassat och ändamålsenligt stöd för barn och unga att lämna kriminaliteten.

Socialstyrelsen ska därutöver betala ut statsbidrag om 20 miljoner kronor till regioner där utanförskapet är särskilt stort samt ge stöd och sprida kunskap till kommuner och regioner när det gäller inrättande och vidareutveckling av familjecentraler. Dessutom får myndigheten ett uppdrag att ta fram stödmaterial för att uppmärksamma och stödja barn när deras föräldrar söker stöd hos socialtjänsten.

Förebyggande insatser inom socialtjänsten till skydd för barn och unga vid bristande medverkan

I november 2024 lämnades promemorian En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (Ds 2024:30) till regeringen. I promemorian föreslås bl.a. att socialnämnden

- får besluta att vårdnadshavare ska delta i insatser i öppna former när samtycke saknas
- får besluta att vårdnadshavaren ska följa s.k. särskilda föreskrifter som får avse barnets dagliga omsorg exempelvis. delta i föräldramöten eller hjälpa barnet till en fritidsaktivitet
- får förena beslut om insatser med vite
- får besluta att barn och unga ska delta i insatser i öppna former när samtycke saknas, tidigare och i fler fall än i dag
- får besluta att barnet eller den unge ska följa särskilda föreskrifter som får avse skolgång, fritidsaktiviteter, praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet, skyldighet att vara nykter och drogfri och skyldighet att under vissa tider vara hemma
- ska följa genomförandet av insatser och särskilda föreskrifter, i första hand genom kontakt med de berörda
- får kalla till samtal vid bristande efterlevnad av beslut om insatser och särskilda föreskrifter
- får begära handräckning av polisen
- i vissa fall ska kunna besluta om elektronisk övervakning, fotboja, om barnet har fyllt 15 år,
- i vissa fall får besluta om drogtest,
- ska kalla vårdnadshavare och barnet eller den unge till ett allvarssamtal när barnet eller den unge för första gången är misstänkt för ett brott på vilket fängelse kan följa.

Promemorian har remitterats och enligt uppgift från Socialdepartementet kan en proposition väntas under juni månad 2026.

Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten för att skydda barn och unga

Den 24 februari 2026 beslutade regeringen om ett utkast till en lagrådsremiss: Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga. I utkastet föreslås att förvaltningsrätten, efter ansökan av socialnämnden, ska pröva frågor om elektronisk övervakning med anledning av en av socialnämnden beslutad särskild föreskrift om en skyldighet för barn och unga att mellan vissa tider uppehålla sig i bostaden eller annan anvisad plats som kan likställas med bostad. Bland förslagen i utkastet kan följande nämnas:

- Sis ska ansvara för att verkställa den elektroniska övervakningen som förvaltningsrätten har beslutat om.
- Elektronisk övervakning får endast beslutas om det på grund av konkreta omständigheter finns skäl att anta att barnet eller den unge inte kommer att följa den särskilda föreskriften och den elektroniska övervakningen behövs för att förhindra eller förebygga att barnet eller den unge involveras i eller ägnar sig åt brottslig verksamhet.
- Elektronisk övervakning får inte beslutas för någon som är yngre än 13 år.

Förslagets övergripande syfte är att förebygga och förhindra att barn och unga involveras i eller ägnar sig åt brottslig verksamhet. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

I utkastet till lagrådsremiss behandlas och kompletteras en tidigare promemorias förslag som rör möjligheten för socialnämnden att besluta att efterlevnaden av en särskild föreskrift om skyldighet för barnet eller den unge att under vissa tider uppehålla sig i bostaden ska få kontrolleras med hjälp av elektronisk övervakning (Ds 2024:30 En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas, avsnitt 12.6). Övriga förslag i den nämnda promemorian bereds för närvarande i Regeringskansliet inom ramen för ett annat lagstiftningsärende, se ovan. De förslag som lämnas i utkastet har utformats med beaktande av promemorians förslag om en ny lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas. Utkastet är remitterat med den 20 mars 2026 som sista svarsdag. I Statsrådsberedningens förteckning över propositioner som är avsedda att lämnas från mitten av januari 2026 under återstoden av riksmötet nämns att en proposition kan väntas under juni månad.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om förebyggande insatser för barn och unga behandlades senast i betänkande 2024/25:SoU19 Barn och unga inom socialtjänsten. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (prot. 2024/25:87).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att ett av de övergripande målen för den nya socialtjänstlagen (2025:400) är att socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara lätt tillgänglig samt att socialnämnden ska arbeta även för att motverka brottslighet. Utskottet noterar och ser positivt på stödet till kommunerna liksom uppdraget till myndigheter samt den uppföljande överenskommelsen med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) inför denna omställning. När det gäller förebyggande insatser för barn och unga noterar utskottet arbetet med att inrätta och vidareutveckla familjecentraler samt arbetet med en vidareutvecklad strategi för föräldraskapsstöd. I fråga om barns rätt till enskilda samtal vid kontakter med socialtjänsten vill utskottet uppmärksamma det stöd som lämnas på Kunskapsguidens webbplats. Mot den bakgrunden anser utskottet sammantaget att det inte finns skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2025/26:3531 (MP) yrkandena 1 och 2. Inte heller när det gäller motionerna 2025/26:1052 (-) yrkandena 1–4, 2025/26:1233 (S), 2025/26:3280 (KD) yrkande 1 och 2025/26:3871 (SD) yrkandena 1–3 finns det skäl för något tillkännagivande från riksdagen. Samtliga motioner avstyrks.

När det sedan gäller frågan om brottsförebyggande insatser för barn och unga vill utskottet därtill uppmärksamma det arbete som bedrivs genom samverkansstrukturen benämnd Bob och Socialstyrelsens guide som kompletterar och förstärker det arbetet. Vidare noterar utskottet de uppdrag som lämnats till Socialstyrelsen (regleringsbrevet för 2026) om stöd till socialtjänsten i det förebyggande arbetet med syftet att fånga upp barn och unga som hamnar i kriminalitet. Slutligen vill utskottet nämna det pågående lagstiftningsarbetet om förebyggande insatser inom socialtjänsten till skydd för barn och unga vid bristande medverkan samt elektronisk övervakning som ett verktyg för socialtjänsten för att skydda barn och unga. Sammantaget anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motionerna 2025/26:3586 (S) yrkande 5 och 2025/26:3645 (S) yrkande 110. Motionerna avstyrks.

Placeringsformer för barn och unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om familjehem, hem för vård eller boende (HVB), särskilda ungdomshem, oanmälda besök på Sis- och HVB-hem, stöd under och uppföljning och stöd efter placeringen samt utredningen För barn och unga i samhällsvård.

Jämför reservation 3 (S), 4 (S), 5 (V, MP), 6 (S), 7 (V), 8 (C), 9 (MP), 10 (S, V, C, MP), 11 (C) och 12 (S, V).

Motionerna

Familjehem

I kommittémotion 2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 118 föreslås ett tillkännagivande om nationell adoption. Motionärerna anför att nationell adoption bör övervägas för barn som i tidig ålder placeras utanför hemmet på grund av varaktiga omsorgsbrister.

I motion 2025/26:650 av Lena Johansson (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att en utredning bör tillsättas för att analysera hur familjehemmens uppdrag har förändrats. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att undersöka möjligheten att införa ett nivåsystem med olika typer av familjehem. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att tydliggöra skyddsåtgärder för familjehem som riskerar att utsättas för hot och påverkan från kriminella nätverk.

I motion 2025/26:1339 av Sanna Backeskog m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om vikten av att förhindra att privata bolag tar över kommunens ansvar för familjehemsvården.

I motion 2025/26:2923 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att överväga att ge familjehemmen utökade befogenheter i frågor som rör barnets hälsa, skolgång och fritid när det är nödvändigt för barnets bästa.

I motion 2025/26:3476 av Marlène Lund Kopparklint (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga en lagändring som ger familjehem beslutsrätt i frågor som rör barnets skolgång, fritidsaktiviteter och resor.

I motion 2025/26:3478 av Marlène Lund Kopparklint (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över förutsättningarna för en lagändring som ger familjehem beslutsrätt i frågor som rör barnets hälso- och sjukvård, inklusive vaccinationer, tandvård och val av vårdgivare.

Hem för vård eller boende (HVB)

I kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att det offentliga bör överta all HVB-hemsvård av ungdomskriminella. Ett liknande förslag finns i kommittémotion

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 119 och i motion 2025/26:1915 av Mathias Tegnér (S).

I kommittémotion 2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 121 föreslås ett tillkännagivande om en insatsstyrka till hjälp för Inspektionen för vård och omsorg (Ivo). Motionärerna anför att Ivo bör förstärkas med en särskild insatsstyrka som kan bidra till att snabbare stänga HVB-hem som drivs av gängkriminella. I yrkande 122 föreslås ett tillkännagivande om omvänd bevisbörda, strängare krav, tillståndsprövning och utvecklat näringsförbud för drift av HVB-hem. Motionärerna anför att omvänd bevisbörda behöver införas för att kunna stänga HVB-hem med gängkopplingar samt att tillstånd ska omprövas vid ägarbyte och ett utvecklat näringsförbud bör införas där oseriösa aktörer ska pekas ut. Ett liknande förslag finns i motion 2025/26:1337 av Sanna Backeskog m.fl. (S). I yrkande 123 föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur polisen ska kunna akutstänga HVB-hem och om HVB-hem ska kunna tvångsförvaltas. Motionärerna anför att en snabbutredning bör genomföras för att ge polisen möjlighet att akutstänga HVB-hem där det finns indikationer på att kriminella har kontrollen och om HVB-hem ska kunna tvångsförvaltas.

I kommittémotion 2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att göra det omöjligt för vinstdrivande företag att starta eller köpa HVB-verksamhet. I yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att avprivatisera HVB enligt beskrivningen i motionen. Motionärerna anför att även befintlig HVB-verksamhet på sikt bör avprivatiseras.

I motion 2025/26:1066 av Carina Ödebrink m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om vikten av att HVB-hemmen har en personalstyrka med relevant utbildning för att kunna utföra sina uppgifter.

Särskilda ungdomshem

I kommittémotion 2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 125 föreslås ett tillkännagivande om ett förbud mot ensamarbete i klientnära kontakter inom Statens institutionsstyrelse (Sis).

I kommittémotion 2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka bemanningen på Sis. Motionärerna anför att bemanningen behöver utökas på boendena och kompetensen hos personalen behöver stärkas. I yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör tillse att de Sis-boenden där förekomsten av avskiljningar, våld och missförhållanden är lägre fungerar som modell för övriga boenden. Motionärerna anför att situationen på Sis-boendena varierar och problemen är inte desamma överallt. I yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka ansvarsutkrävandet när säkerheten för placerade barn på Sis brister. Motionärerna anför att anställda som begått övergrepp och chefer som

vägrat agera för att åtgärda säkerhetsbrister för de placerade barnen inte bör få vara kvar i tjänst och som chefer.

I kommittémotion 2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 41 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta de initiativ som behövs för att utvärdera reformen avskiljning natttid för att säkerställa att begränsningen inte har inneburit säkerhetsbrister för den enskilda ungdomen och att det endast används vid behov.

I motion 2025/26:2202 av Johanna Rantsi och Sten Bergheden (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att se över hur ungdomar placeras vid Sis-hem.

I motion 2025/26:2924 av Marlène Lund Kopparklint (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga en ny översyn av ersättningssystem och kontrollmekanismer för barn som placerats i statens vård och farit illa, samt om att säkerställa att dagens system för tillsyn och rättssäkerhet fungerar för att förhindra nya övergrepp.

I motion 2025/26:2763 av Niels Paarup-Petersen och Helena Vilhelmsson (båda C) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att Sis verksamhet bör omarbetas från grunden och att det bör tillsättas resurser för personal och lokaler för de statliga ungdomshemmen.

I motion 2025/26:3577 av Mathias Bengtsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna till självvård på alla Sis-hem.

Oanmälda besök på Sis- och HVB-hem

I kommittémotion 2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att ge Barnombudsmannen rätt att göra oanmälda besök på Sis- och HVB-hem. Ett liknande yrkande finns i kommittémotion 2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 46.

Stöd under och uppföljning och stöd efter placeringen

I partimotion 2025/26:3186 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att det bör införas ett särskilt krav på kommuner att stödja barn som är frihetsberövade i deras skolgång. Motionärerna anför att den kommun som barnet är skrivet i ska säkerställa att barnet ges tillgång till utbildning under frihetsberövandet och övergången efteråt, samt följa upp barnets skolgång och se till att barnet får tillgång till undervisningsmaterial.

I kommittémotion 2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 50 föreslås ett tillkännagivande om ett nationellt utslussningsprogram för frihetsberövade barn och unga. Motionärerna anför att syftet är att minska återfallsrisken och stärka återanpassningen till samhället. Programmet bör omfatta en kontaktperson som följer individen genom hela utslussningsprocessen.

I motion 2025/26:3010 av Dan Hovskär (KD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att se över och förtydliga lagstiftningen så att begreppet ”självständighet” inte blir ett ensidigt mål utan i stället ersätts eller kompletteras med ett fokus på trygga, långsiktiga och stödjande relationer i både formella och informella nätverk. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa att ungdomar i samhällsvård får möjlighet att själva delta i planeringen av sin utflyttning och sin fortsatta väg i livet, i enlighet med barnkonventionens krav på delaktighet.

Utredningen För barn och unga i samhällsvård

I kommittémotion 2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. yrkande 116 föreslås ett tillkännagivande om förbättrad samhällsvård för unga och genomförandet av förslagen från utredningsbetänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66). Liknande förslag finns i kommittémotion 2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 14.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Vård i familjehem – fråga om vårdnadsöverflyttning

Om ett barn vårdas med stöd av socialtjänstlagen (2025:400), förkortad SoL, i ett annat hem än det egna ska socialnämnden minst en gång var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas (22 kap. 13 §).

När ett barn varit placerat i samma familjehem under två år från det att placeringen verkställdes ska socialnämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken. Därefter ska frågan övervägas årligen (22 kap. 14 §).

När socialnämnden överväger att ansöka om överflyttning av vårdnaden ska nämnden enligt samma bestämmelse särskilt beakta barnets och familjehemsföräldrarnas inställning till en vårdnadsöverflyttning, barnets relation till familjehemsföräldrarna och deras förmåga att tillgodose barnets behov av en trygg och god uppväxt, familjehemsföräldrarnas inställning till och förmåga att tillgodose barnets kontakt med sina föräldrar och andra närstående, barnets relation till sina föräldrar och barnets sociala situation i övrigt.

Motsvarande bestämmelser när det gäller vård som beslutas med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU, finns i 2 och 13 c §§ LVU

Skarpare verktyg till Inspektionen för vård och omsorg

Den 1 januari 2026 trädde vissa lagändringar i kraft i SoL (prop. 2025/26:15, bet. 2025/26:SoU8, rskr. 2025/26:53), se 26 kap. 2 och 4 §§, 27 kap. 7 §,

28 kap. 11 §, 34 kap. 7 § och 35 kap. 2 §. Genom lagändringarna ges Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) utökade möjligheter att ingripa mot verksamheter som inte uppfyller lagstiftningens krav, bl.a. genom att en sanktionsavgift införs i vissa fall och att olovliga verksamheter omedelbart ska kunna förbjudas. Tillstånd för verksamheter som varit vilande under en längre period ska kunna återkallas. Det införs ett straffansvar för den som fortsätter att bedriva en verksamhet i strid mot ett förbud enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS. Dessutom förtydligas det att den lämplighetsprövning som ska göras vid en tillståndsprövning även ska omfatta den juridiska personen. För att stärka Ivos möjlighet till en effektiv tillsyn ska kommunerna få en utökad anmälningsskyldighet till myndigheten. Den särskilda avgiften för gynnande beslut om insatser som inte verkställs inom skäligen tid och rapporteringsintervallet för sådana beslut bör vara kvar och den särskilda avgiften ska höjas.

Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga

Avskiljning i anslutning till dygnsvilan

Sedan den 15 december 2024 gäller, enligt 15 b § LVU, att den som vårdas på en låsbar enhet på ett särskilt ungdomshem med förhöjd säkerhetsnivå får hållas i avskildhet i anslutning till dygnsvilan, om det är nödvändigt

1. med hänsyn till ordningen eller säkerheten på hemmet eller
2. för att förhindra att den unge avviker från hemmet.

Även om dessa förutsättningar är uppfyllda får den unge inte hållas i avskildhet i anslutning till dygnsvilan, om det finns en påtaglig risk för att hans eller hennes hälsa eller utveckling tar skada av åtgärden. Sådan avskildhet ska genomföras i den unges bostadsrum och får vid ett enskilt tillfälle inte pågå under längre tid än nio timmar. Under tiden i avskildhet ska den unge ha möjlighet att tillkalla personal. Ett beslut om avskildhet i anslutning till dygnsvilan får gälla i högst 30 dagar. När det inte längre finns förutsättningar för beslutet ska det upphävas.

Motsvarande bestämmelse när det gäller verkställighet av sluten ungdomsvård finns i 14 b § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård.

Lagstiftningen följs upp av Statens institutionsstyrelse (Sis), se nedan under Pågående arbete.

Pågående arbete

Budgetpropositionen för 2026

Insatser för att motverka välfärdsbrottslighet

Regeringen anför i budgetpropositionen (prop. 2025/26:1 utg.omr. 9 avsnitt 3.5 s. 44) att det är nödvändigt att motverka felaktiga utbetalningar och brottslighet inom välfärden. Detta behöver ske för att värna förtroendet för

hälso- och sjukvården och socialtjänsten och för att vården och omsorgen ska vara säker och av god kvalitet. Regeringen anför vidare att den bedriver ett intensivt arbete för att motverka välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten och arbetet kommer att fortsätta. Utvecklingen av oseriösa och kriminella aktörer är påtaglig i de verksamheter som faller inom ramen för Ivos tillsyn och tillståndsprövning. Ivo har därför enligt regeringen en viktig roll i att upptäcka och motverka oseriösa och kriminella verksamheter och utövare som redan har etablerats eller försöker etablera sig i vården eller verksamheter i socialtjänsten eller enligt LSS samtidigt som myndigheten måste fortsätta tillgodose behovet av tillsyn i enlighet med sitt uppdrag. Av den anledningen satsar regeringen 95,4 miljoner kronor 2026 och beräknar avsätta 144,2 miljoner kronor 2027 och 192,6 miljoner kronor från 2028.

Statens institutionsstyrelse

Regeringen anför vidare (avsnitt 6.5 s. 179 – 180) att Sis är i behov av fortsatta resursförstärkningar för att myndigheten ska kunna fortsätta öka platskapaciteten, förstärka vårdkvaliteten, säkerställa kompetensförsörjningen och höja nivån på kompetensen, förbättra kvaliteten på den fysiska miljön samt säkerställa trygghet och säkerhet såväl för barn, unga och klienter som för personal. Regeringen föreslår därför att 374 miljoner kronor avsätts för ändamålen 2026 och beräknar att 404 miljoner kronor avsätts för 2027 och 727 miljoner kronor för 2028.

Regeringen anför därtill att platskapaciteten behöver öka, för att Sis ska kunna möta efterfrågan och leva upp till kravet om omedelbar placering. Regeringen har gett Sis i uppdrag att vidta de åtgärder som krävs för att öka antalet platser på de särskilda ungdomshemmen genom att nya särskilda ungdomshem inrättas antingen med stöd av 9 kap. 9 § SoL eller på annat sätt. För att myndigheten ska kunna fortsätta detta arbete även under 2026 föreslår regeringen att 200 miljoner kronor avsätts för ändamålet under 2026.

I december ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag (bet. 2025/26:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2025/26:114).

Nationell adoption – Handbok för socialtjänsten

Socialstyrelsen publicerade i mars 2020 handboken *Nationell adoption – Handbok för socialtjänsten* (2020-2-6589). Den 1 september 2018 trädde nya flexibla adoptionsregler i kraft som syftar till att bl.a. stärka barnrättsperspektivet. Handboken har tagits fram mot bakgrund av detta och riktar sig främst till handläggare inom området familjerätt men även till utredande socialsekreterare inom barn- och ungdomsvården samt handläggare inom familjehemsvården som arbetar med adoptioner. Syftet är att underlätta tillämpningen av det regelverk som gäller på området. Innehållet bygger i huvudsak på lagstiftning, förarbeten, rättsfall, JO-beslut samt föreskrifter och allmänna råd.

Kunskapsguiden

På Kunskapsguidens webbplats finns kunskapsstödande produkter från Socialstyrelsen, andra myndigheter och aktörer samlade. Där hittar de som arbetar inom socialtjänsten stöd och vägledning för sin verksamhet. På temat Familjehemsvård återfinns rubriken Långsiktigt placerade barn. Här behandlas bl.a. frågor om vårdnadsöverflyttning och adoption.

Tryggare hem för barn

I januari 2023 lämnades betänkandet Tryggare hem för barn (SOU 2022:71) till regeringen. Ett av utredningens uppdrag var att överväga och bedöma om förutsättningarna för adoption bör justeras för att tillgodose familjehemsplacerade barns rätt till trygghet och stabilitet och hur övriga intressen, som rätten till privat- och familjeliv samtidigt kan tillgodoses.

I den efterföljande propositionen (2024/25:10) uttalade regeringen att den ansåg att det inte finns något som tyder på att det är utformningen av adoptionsreglerna i föräldrabalken som hindrar eller motverkar adoption av barn som är placerade i familjehem. Därför bedömde regeringen att föräldrabalkens regler om adoption tillgodoser familjehemsplacerade barns behov av trygghet och stabilitet och inte bör ändras.

I sitt ställningstagande uttalade civilutskottet (bet. 2024/25:CU4) när det gällde ett förslag i en motion om en regelöversyn i syfte att förenkla möjligheten till inhemsk adoption, att det på de skäl som regeringen anför inte fanns skäl att ta något initiativ i frågan och avstyrkte motionsyrkandet.

Riksdagen biföll civilutskottets förslag (rskr. 2024/25:47).

Utkast till lagrådsremiss: För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga

Den 1 december 2025 beslutade regeringen om ett utkast till en lagrådsremiss, För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga. Här föreslås att den nuvarande lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU, ersätts av två nya lagar. Det handlar om dels en lag om omhändertagande för vård av barn och unga, dels en lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården.

I utkastet till lagrådsremiss behandlas de återstående förslagen som lämnas i betänkandet Barns och ungas rätt vid tvångsvård – Förslag till en ny LVU (SOU 2015:71). Vidare behandlas, och kompletteras, lagförslagen som lämnas i promemorian Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU (dnr 1416 – 2021/22). I fråga om denna promemoria har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen med utgångspunkt i promemorian Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU, och med beaktande av remissvaren, ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag som syftar till att stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga (bet. 2022/23:SoU9, rskr. 2022/23:114).

Därutöver behandlas vissa förslag som lämnas i betänkandet För barn och unga i samhällets vård (SOU 2023:66) om vård utan samtycke enligt LVU. De förslag i det betänkandet som rör samhällsvård för barn och unga generellt, dvs. även frivillig vård som beslutas enligt socialtjänstlagen, bereds vidare i Regeringskansliet.

Vidare behandlas i utkastet till lagrådsremiss ett antal förslag som lämnas i betänkandet Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40) liksom förslagen som lämnas i delbetänkandet Att omhänderta barn och unga (SOU 2025:38).

En av de ändringar som föreslås i utkastet till lagrådsremiss är att ett omhändertagande för vård i vissa fall ska kunna fortsätta i ett familjehem som barnet fått en stark anknytning till.

Utkastet till lagrådsremiss har varit remitterat med sista svarsdag den 19 januari 2026. Förslaget ikraftträdande är den 1 januari 2027. Av statsrådsberedningens förteckning över propositioner som är avsedda att lämnas från mitten av januari 2026 under återstoden av riksmötet nämns att en proposition kan väntas under maj månad.

Utredningen om stärkt barnrättsperspektiv i LVU

I december 2023 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdraget att föreslå åtgärder i syfte att stärka barnrättsperspektivet vid vård enligt LVU. I uppdraget ingår att se över grunderna för vård enligt LVU samt lämna förslag för att stärka skyddet och rättssäkerheten i samband med umgängessituationer och vårdens upphörande (dir. 2023:160 och dir. 2024:114). Utredningen har tagit namnet Utredningen om stärkt barnrättsperspektiv i LVU (S 2023:16).

I april 2025 lämnade utredningen en delredovisning, Att omhänderta barn och unga (SOU 2025:38). Förslagen i delbetänkandet behandlas i Utkast till lagrådsremiss För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga, se ovan.

Den 10 februari 2026 lämnade utredningen sitt slutbetänkande Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8). Betänkandet innehåller bl. a. följande förslag:

- Inslaget av sakkunskap inom exempelvis psykiatri och medicin i LVU-processen ökas och Socialstyrelsen ges i uppdrag att förordna lämpliga sakkunniga.
- Omhändertagna barns rätt till umgänge med syskon och andra närstående stärks.
- Begränsning av umgänge får bara ske om det är nödvändigt för barnets bästa.
- Det blir tydligare vad som krävs för att ett omhändertagande ska upphöra.
- Obligatorisk domstolsprövning var sjätte månad när barn och unga omhändertagits på grund av eget beteende.

I betänkandet nämns att det parallellt med utredningen inom Regeringskansliet har pågått ett arbete med att utforma en lagrådsremiss med förslag till en ny LVU och att förslagen i betänkandet är avsedda att inarbetas i en ny kapitelindelad lagstiftning. Såväl de författningsförslag som lämnades i utredningens delbetänkande som de som lämnas i slutbetänkandet har utformats med detta i åtanke. Slutbetänkandet bereds i Regeringskansliet inför ett remissförfarande.

Utredningen om HVB för barn och unga

I juni 2025 lämnade Utredningen om HVB för barn och unga (S 2024:03) sitt betänkande till regeringen med förslag om hur en trygg, säker och ändamålsenlig vård kan säkerställas (SOU 2025:84). Betänkandet innehåller bl.a. förslag för en mer individbaserad vård och utökade befogenheter för personalen vid HVB. Utredningen föreslår även en ny placeringsform för barn och unga upp till 20 år: hem för barn och unga. HVB ska i sin tur endast vårda vuxna. Hem för barn och unga föreslås införas i tre kategorier: hem för barn och föräldrar, generella hem för barn och unga samt specialiserade hem för barn och unga. De nya typerna av hem ska bättre kunna möta barns och ungas olika vårdbehov. Enligt uppgift från Regeringskansliet i februari 2026 bereds betänkandet som ett prioriterat ärende.

Uppdrag att stärka tillsynen av stödboenden och HVB som tar emot barn och unga

Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) har haft ett regeringsuppdrag om stärkt tillsyn av stödboenden och hem för vård eller boende (HVB) som tar emot barn och unga (S2024/01643). I uppdraget har följande ingått:

- Att redovisa hur myndighetens ägar- och ledningsprövning kan utökas och regelbundet genomföras i tillsynen. Myndigheten ska även genomföra tillsyn under 2025.
- Att tillsammans med Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten vidta åtgärder för att effektivisera befintligt samarbete för en stärkt tillsyn av stödboenden och HVB för barn och unga. Myndigheten ska även föreslå hur det myndighetsgemensamma arbetet ytterligare kan förstärkas.
- Att tillsammans med Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten föreslå hur och i vilken omfattning återkommande rapportering ska göras när det gäller lägesbilden över välfärdsbrottsligheten, förekomsten av oseriösa aktörer och inflytandet från kriminella inom dessa verksamheter.
- Att hämta synpunkter från och samtala med kommuner och Sveriges Kommuner och Regioner om hur välfärdsbrottslighet inom stödboenden och HVB för barn och unga kan motverkas genom samverkan.

Ivo ska löpande informera Regeringskansliet om hur arbetet fortskrider och i januari 2025 lämnade Ivo sin första delredovisning av uppdraget (Ivo 2025-

3). I rapporten beskrivs en ordning för hur myndighetens ägar- och ledningsprövning kan utökas och genomföras regelbundet inom tillsynen av HVB och stödboenden för barn och unga.

I september 2025 lämnade Ivo en andra delredovisning (Ivo 2025-12) och den 25 februari 2026 slutredovisade Ivo regeringsuppdraget (Ivo 2026-12). Av den sista rapporten framgår att Ivo sedan september 2024 har förbjudit, tillfälligt förbjudit eller återkallat tillståndet för 39 stödboenden och HVB. I de granskade verksamheterna har myndigheten konstaterat allvarliga brister. Som exempel kan nämnas

- bristande registerkontroll av personal
- olämpliga företrädare som undanhåller sig tillståndsprövning eller tillsyn, är dömda för brott eller misskött sig ekonomiskt
- allvarliga missförhållanden som inneburit fara för barns och ungas liv, hälsa eller säkerhet där det i flera fall har det förekommit hot, våld och droger på boendena.

Ivo bedömer att den förstärkta tillsynen inom området har varit träffsäker. En stor del av tillsynsärendena har lett till att Ivo har förbjudit verksamhet eller återkallat tillstånd. Besluten, som i regel överklagas, står sig också väl i domstol. I de fall domstolsprövningen är avslutad har domstolen gått på Ivos linje i alla fall utom ett.

Ivo har under uppdraget stärkt sin förmåga att identifiera oseriösa och kriminella aktörer genom

- utvecklade riskanalyser och digitala analysverktyg
- fler oanmälda inspektioner
- ökad granskning av ägare och ledning
- gemensamma tillsynsinsatser med andra myndigheter.

Under 2026 samlar Ivo myndighetens resurser för ägar- och ledningsprövning och annan granskning med fokus på välfärdsbrott i en gemensam avdelning. Ivo föreslår att myndigheten tillsammans med Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket får i uppdrag att vartannat år lämna en gemensam lägesbild över välfärdsbrottsligheten, med inledande fokus på stödboenden och HVB. En lägesbild skulle komplettera befintliga rapporter och stärka myndigheternas prioriteringar. Syftet med detta är att ge en samlad bild av

- förekomsten av oseriösa aktörer
- inflytande från kriminella nätverk
- utvecklingen av brottsupplägg och sårbarheter i välfärdssystemet.

Rapporten bereds i Regeringskansliet.

Uppdrag att kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden

Regeringen beslutade i maj 2025 om ett uppdrag till flera myndigheter, bl.a. Ivo, att kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden (S2025/01085). Uppdraget syftar till att bekämpa den kriminella ekonomin och stänga ute organiserad brottslighet från några av välfärdens mest brottsutsatta områden. Uppdraget ska bidra till att fler och snabbare beslut fattas om att t.ex. återkalla ett tillstånd, stoppa en ersättning, säga upp ett avtal eller stänga ned verksamheter som bedrivs av oseriösa aktörer i offentligfinansierad välfärd, där det finns skäl för detta.

Myndigheterna ska löpande informera Regeringskansliet om hur arbetet med uppdraget fortskrider. Försäkringskassan leder och samordnar myndigheternas gemensamma redovisning av uppdraget. Myndigheterna lämnade i november 2025 en gemensam skriftlig delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (FK 2025/013594). Ivo uttalade följande i rapporten:

Ivo bedömer att arbetet inom uppdraget sannolikt kommer att leda till ett ökat antal ingripande beslut mot företrädare för verksamheter inom vården och omsorgen samt mot enskilda yrkesutövare. Utifrån myndigheten tillgängliga verktyg kan det handla om förbud mot fortsatt verksamhet eller återkallelse av tillstånd eller avslag på ansökan om att starta ny tillståndspliktig verksamhet. [...]

Arbetet förväntas också bidra till ökad kunskap om välfärdsbrottsligheten och därigenom stärka myndighetens brottsförebyggande arbete. Det strategiska och operativa arbetet förväntas också stärka förutsättningarna för framtida samverkan mellan myndigheterna, bland annat då uppdraget förutsätter praktisk tillämpning av ny lagstiftning som ger större möjlighet att dela information.

Vidare bedömer Ivo att uppdraget om att förhindra återinträde bidrar positivt i myndighetens pågående arbete med att utveckla digitala lösningar för en mer effektiv kontroll i myndighetens tillståndsprövning och tillsyn.

Senast före utgången av april 2026 ska myndigheterna lämna en gemensam skriftlig delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet. Myndigheterna ska före utgången av september 2027 lämna en gemensam skriftlig slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet.

Utredning om åtgärder för en sund omsorgsmarknad

Regeringen har uppdragit åt en särskild utredare att föreslå åtgärder som stärker Ivos och kommunernas möjligheter att motverka oseriösa och kriminella utförare inom omsorgsmarknaden (Åtgärder för en sund omsorgsmarknad, dir. 2025:90). Utredaren ska bl.a analysera och ta ställning till om det behövs skärpta krav för tillstånd att bedriva verksamhet och om tillstånd ska kunna återkallas i fler situationer samt föreslå hur Ivo ska kunna ta del av uppgifter från misstankeregistret på ett ändamålsenligt sätt. Uppdraget ska redovisas senast den 9 februari 2027.

Utredningen om en reform av den statliga barn- och ungdomsvården för en trygg och kvalitativ vård

I februari 2024 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av den statliga barn- och ungdomsvårdens uppdrag och organisation (S 2024:01). Syftet är att stärka den statliga barn- och ungdomsvårdens vårdande uppdrag och del i vårdkedjan för att säkerställa att barn och unga ges en trygg och kvalitativ vård, skola och behandling. Översynen är ett led i en reformering av den statliga barn- och ungdomsvården. Utredaren ska bl.a.

- analysera om den statliga barn- och ungdomsvårdens organisation av verksamheten är ändamålsenlig och effektiv och lämna förslag på hur verksamheten i stället kan organiseras
- föreslå åtgärder för att stärka barnrätts- och rättssäkerhetsperspektivet inom den statliga barn- och ungdomsvården, bl.a. åtgärder som säkerställer att det inte förekommer någon form av våld eller att tvångsåtgärder vidtas utan stöd i lag
- analysera vilka behov det finns av en mer ändamålsenlig utslussning och eftervård efter en placering inom den statliga barn- och ungdomsvården
- lämna nödvändiga författningsförslag.

I uppdraget ingår även att se över hur den statliga barn- och ungdomsvården bäst kan differentieras och bli mer ändamålsenlig. Utredaren ska bl.a. kartlägga vilken differentiering som sker inom den statliga barn- och ungdomsvården i dag, analysera och överväga om det finns behov av ytterligare differentiering inom den statliga barn- och ungdomsvården samt föreslå hur den statliga barn- och ungdomsvården kan uppnå en mer ändamålsenlig differentiering när det gäller t.ex. boendemiljö, vårdens innehåll, gruppstorlekar, säkerhet och ålder.

Därutöver ska utredaren bl.a. med utgångspunkt i Skolinspektionens granskning Skola inom statlig tvångsvård analysera och föreslå åtgärder för att stärka likvärdigheten, säkerställa undervisningstiden, ytterligare höja utbildningens kvalitet och skapa kontinuitet i elevernas skolgång. Vidare ska utredaren analysera och föreslå åtgärder för att säkerställa en definition av giltig och ogiltig frånvaro anpassad till denna skolverksamhet, införa frånvarorapportering och öka skolnärvaron samt analysera behovet av tydligare bestämmelser när det gäller den statliga barn- och ungdomsvårdens skolverksamhet.

Uppdraget skulle enligt direktiven redovisas senast den 25 april 2025 (dir. 2024:13). Genom tilläggsdirektiv som beslutades den 16 april 2025 utvidgades uppdraget och utredningstiden förlängdes till den 2 mars 2026 (dir. 2025:39). Enligt tilläggsdirektiven skulle utredaren i ett delbetänkande bl.a. kartlägga och analysera behovet av att inom den statliga barn- och ungdomsvården kunna ta del av fler uppgifter om barn och unga från andra myndigheter. Delbetänkandet skulle ha redovisats senast den 6 november 2025.

Den 30 oktober 2025 förlängdes emellertid utredningstiden och uppdraget ska inte längre delredovisas genom ett delbetänkande. Uppdraget ska i stället slutredovisas senast den 11 augusti 2026 (dir. 2025:95).

Sis uppdrag att förbereda inrättandet av nya ungdomshem tillsammans med kommuner och regioner.

I mars 2025 gav regeringen Sis i uppdrag (S2025/00421 [delvis]) att förbereda inrättandet av nya ungdomshem tillsammans med kommuner och regioner med stöd av 9 kap. 9 § SoL. I den nämnda bestämmelsen i SoL anges att Sis om det finns särskilda skäl genom avtal kan uppdra åt en region eller en kommun att inrätta och driva särskilda ungdomshem med de befogenheter som krävs för en god vård. Det kan också finnas en möjlighet att Sis tar över lokaler som i dag tillhandahålls av kommuner.

Genom regleringsbrevet för 2026 har regeringen beslutat att uppdraget ska fortsätta under 2026 och redovisas till Regeringskansliet senast den 10 april 2027.

Sis regleringsbrev för 2026

Av regleringsbrevet för 2026 framgår vidare att Sis i sin årsredovisning ska redovisa vidtagna åtgärder och resultat utifrån årets anslagsförstärkning som syftar till att stärka förutsättningarna för att myndigheten ska klara uppdraget att bedriva en god vård, anvisa plats omedelbart, förbättra boendemiljön och föryngra och anpassa lokalerna. Det framgår också att Sis ska redovisa, analysera och bedöma resultatet av de åtgärder som har vidtagits för att tillgodose behovet av en trygg miljö för de som vårdas samt för personalen vid myndigheten. Inom ramen för detta ska myndigheten särskilt redovisa, analysera och bedöma resultatet av de åtgärder som har vidtagits i syfte att förebygga och motverka sexuella övergrepp och otillbörliga relationer vid myndigheten.

Av regleringsbrevet framgår även att Sis har ett pågående uppdrag (regleringsbrevet för 2024) att i samverkan med relevanta aktörer i vårdkedjan, inte minst kommuner och regioner, Sveriges Kommuner och Regioner och den nationella samordnaren för fler kvalitativa vårdplatser inom den sociala barn- och ungdomsvården, inventera och förbättra förutsättningarna för enskilda att få en ändamålsenlig vård. Uppdraget syftar till att förbättra förutsättningarna för att frigöra fler platser och att barn och unga i behov av placering ska kunna få sina behov tillgodosedda. En delredovisning lämnades till Regeringskansliet den 7 januari 2025 och en slutredovisning ska lämnas senast den 7 maj 2026.

Sis fristående klagomålsfunktion

Sedan februari 2024 har Sis en fristående klagomålsfunktion dit alla barn, unga, klienter och anhöriga kan vända sig för att lämna synpunkter eller klaga på vården och behandlingen. Den nya klagomålsfunktionen är ytterligare en

kanal där barn, unga och klienter kan framföra klagomål och synpunkter i de fall de inte vill kontakta någon medarbetare eller chef på ungdomshemmet eller LVM-hemmet där de är placerade. (Källa: Sis webbplats den 1 februari 2024.)

Sis uppdrag att stärka barns möjligheter att utkräva sina rättigheter

Sis har haft ett uppdrag (regleringsbrevet för 2024) om ökad tillgänglighet för att stärka barns möjligheter att utkräva sina rättigheter. Detta slutredovisades i februari 2025 (dnr 1.1.4-3158-2024). Sis har ett fortsatt barnrättsligt uppdrag (regleringsbrevet för 2025) att bl.a. säkerställa att barn har möjlighet att framföra klagomål till någon som de inte är i beroendeställning till. Detta slutredovisades den 28 februari 2026 (dnr 1.1.4-2740-2025).

Sis uppdrag om uppföljning av lagstiftningen om avskildhet vid dygnsvilan

Av regleringsbrevet för 2024 framgår att Sis fick i uppdrag att säkerställa att de förberedelser som behövdes vidtogs inför ikraftträdandet av den nya lagstiftningen om avskildhet vid dygnsvilan. Sis fick även i uppdrag att följa upp den aviserade lagstiftningen med en beskrivning av de resultat och effekter som de nya särskilda befogenheterna lett till när det gäller trygghet, säkerhet och möjligheterna till en god vård på de särskilda ungdomshemmen. I uppdraget ingick också att följa upp enhetligheten och rättssäkerheten i tillämpningen av de nya särskilda befogenheterna. En delredovisning lämnades till Regeringskansliet den 7 maj 2025 och en slutredovisning ska lämnas senast den 7 maj 2026.

Sis riktlinjer för bedömning av riskfyllt ensamarbete

Sis riktlinjer för bedömning av riskfyllt ensamarbete reviderades i december 2022 (dnr 1.4.2-8364-2022). Den nya riktlinjen ersatte riktlinjen från våren 2022 (dnr 1.4.2-1877-2022). Av riktlinjen framgår att en arbetsuppgift som innebär en påtaglig risk för våld eller hot om våld inte får utföras som ensamarbete (Arbetsmiljöverkets föreskrift Våld och hot i arbetsmiljön [AFS 1993:2] 8 §). Riktlinjen beskriver vidare hur en samlad bedömning av arbetsuppgifter och situationer som kan innebära riskfyllt ensamarbete ska göras. Bedömningen ska bygga på den säkerhetsbedömning som institutionerna gör vid inskrivning av samtliga ungdomar och klienter och det obligatoriska riskbedömningsinstrumentet Bröset Violence Checklist (BVC).

Arbetsmiljön på Sis-institutioner

Arbetsmiljöverket beslutade i december 2024 om en rad åtgärder som Sis ska genomföra för att förebygga hot och våld mot anställda på institutioner där Sis bedriver tvångsvård för vuxna och ungdomar samt sluten ungdomsvård. Syftet är att Sis ska minska riskerna för att medarbetarna ska utsättas för ohälsa och

olycksfall på grund av hot och våld. Därefter har Sis vidtagit åtgärder för att höja kompetensen och stärka tryggheten utifrån Arbetsmiljöverkets krav. Sis har genomfört utbildningsinsatser, etablerat forum för informationsdelning, kompletterat sina rutiner samt stärkt sina processer för kartläggning och uppföljning. Sis kommer även att säkerställa att samtliga medarbetare som jobbar klientnära har rätt kunskap för arbetet genom relevanta utbildningar. För att säkerställa att Sis uppfyller kraven om en trygg och säker arbetsmiljö kommer årliga uppföljningar av arbetsmiljöarbetet att genomföras på samtliga Sis-hem. (Källa: Sis webbplats den 25 april 2025.)

Ivos inspektioner av HVB

Varje år tillsynar Ivo landets ca 400 hem för vård eller boende (HVB) som tar emot barn och unga. En del av inspektionerna är oanmällda. Ivo:s samlade tillsyn under 2024 (Ivo 2024-11) visar en allvarlig och utbredd problematik på HVB. Det förekommer bl.a. uppgifter om våld, hot och övergrepp. Det finns allvarliga brister i verksamhet och styrning som utmanar vårdens säkerhet och kvalitet. Incidenter med koppling till olika former av fysiskt eller psykiskt våld, hot och kränkningar samt övergrepp fortsätter att vara oroväckande vanligt på HVB. Det handlar både om att personal utsätter inskrivna barn och unga och att barn och unga utsätter andra placerade eller personal. Många verksamheter saknar dessutom rutiner för att förebygga hot, våld och övergrepp.

Inspektionsserie om den dagliga vårdmiljön i Sis särskilda ungdomshem

Riksdagens ombudsmän (JO) fullgör de uppgifter som ett nationellt besöksorgan har enligt FN:s tilläggsprotokoll till konventionen mot tortyr (Opcat). Syftet med uppdraget är att förebygga grym, omänsklig eller annan förnedrande behandling eller bestraffning. En central del av uppdraget är att regelbundet genomföra inspektioner på platser där människor hålls frihetsberövade. Arbetet ska vara framåtsyftande och har ett långsiktigt perspektiv.

I maj 2025 beslutade justitieombudsmannen Thomas Norling att inspektera fyra av de särskilda ungdomshem som drivs av Sis. Inspektionerna skulle vara inriktade på den dagliga vårdmiljön. Med den avses både den fysiska miljön och innehållet i vården. En god daglig vårdmiljö är ett skydd mot att frihetsberövade utsätts för omänsklig behandling. Ungdomshemmen inspekterades under perioden maj–september 2025. Alla inspektionerna var oanmällda.

Resultatet av inspektionsserien redovisades den 30 december 2025 i en rapport (O 7-2025). I rapporten lämnar JO ett antal rekommendationer till Sis när det gäller dels den fysiska miljön, dels innehållet i vården.

Utredningen För barn och unga i samhällsvård

I november 2023 lämnades betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66) till regeringen. Syftet med uppdraget var att säkerställa att barn

och unga som placeras av socialtjänsten i familjehem, jourhem, stödboende, HVB eller Sis alltid ska garanteras trygghet, säkerhet och en i övrigt god vård. I utredarens uppdrag har ingått bl.a. att lämna förslag på hur stödet till barn och unga kan förbättras sedan vården utanför det egna hemmet har upphört samt vad som krävs för att placerade barn och unga ska få en väl fungerande skolgång.

I betänkandet lämnas bl.a. förslag om krav på tillstånd för familjehem och grundutbildning för att få ett sådant tillstånd, ett nationellt register över familjehem för barn och unga hos Ivo samt utökat stöd till familjehem. Vidare lämnas förslag om känslomässigt stöd och stöd med frågor som rör boende, utbildning, arbete, ekonomi, tandvård och hälso- och sjukvård efter att samhällsvården avslutats liksom förslag om kunskapsbedömning av barn i samhällsvård. Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Skolfam

Skolfam är en förebyggande arbetsmodell för att stärka skolresultaten för barn som är placerade i familjehem. Skolfam arbetar utifrån en vetenskapligt utvärderad manual och bygger på samverkan mellan framförallt socialtjänst, familjehem och skola och med barnets delaktighet i centrum.

Socialstyrelsens uppdrag om placerade barns skolgång

Socialstyrelsen har i sitt regleringsbrev ett pågående uppdrag att genomföra utvecklingsinsatser för att stärka förutsättningarna för att placerade barn och unga får tillgång till en god hälso- och sjukvård, tandvård och en obruten skolgång (S2020/07505 ändrat genom regleringsbrevet för 2024). Uppdraget ska delredovisas den 30 april årligen och slutredovisas senast den 30 april 2027.

Vidare fick Socialstyrelsen genom regleringsbrevet för 2025 i uppdrag att dels förbättra och följa placerade barns skolresultat, dels stärka socialtjänsten i att arbeta med skolrelaterade problem och stödja en positiv utveckling. Uppdragen redovisades den 31 januari 2026.

Barnombudsmannens årsrapport 2025

I Barnombudsmannens årsrapport 2025 Ni måste hinna före (BO2024-0130) lämnas bl.a. följande ställningstaganden.

- Stärk skyddet för barn som är frihetsberövade på grund av brott. Inrätta en oberoende klagoinstans och ge Barnombudsmannen möjlighet att genomföra oanmälda besök på låsta institutioner.
- Säkerställ att utbildning och rehabilitering fungerar. Krav på att kommuner stödjer frihetsberövade barns skolgång och att särskilda yrkesutbildningar införs.

- Inför ett nationellt utslusningsprogram – med fokus på arbetsmarknadsinsatser och långsiktigt stöd efter frigivning när det gäller frihetsberövade barn.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om nationell adoption efter familjehemsplacering

Motionsyrkanden om nationell adoption efter familjehemsplacering behandlades av utskottet senast i betänkande 2021/22:SoU18 Socialtjänstfrågor – barn och unga. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2021/22:121).

Motionsyrkanden om placeringsformer för barn och unga

Motionsyrkanden om placeringsformer för barn och unga behandlades senast i betänkande 2024/25:SoU19 Barn och unga inom socialtjänsten. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (prot. 2024/25:87).

Motionsyrkanden om uppföljning och stöd för barn och unga efter placeringen

Motionsyrkanden om uppföljning och stöd för barn och unga efter placeringen behandlades senast i betänkande 2023/24:SoU18 Barn och unga inom socialtjänsten. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (prot. 2023/24:91).

Tillkännagivande om riktlinjer för övervägande av adoption

Utskottet föreslog i betänkande 2020/21:SoU19 Frågor om placerade barn och unga ett tillkännagivande till regeringen om riktlinjer för övervägande av adoption. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 29, 1 res. S, V, MP):

Utskottet anser att regeringen bör se till att det tas fram riktlinjer för i vilka situationer socialnämnden bör överväga adoption, på motsvarande sätt som gäller för övervägande av vårdnadsöverflyttning (6 kap. 8 § SoL och 13 § LVU). Detta bör riksdagen med bifall till motion [...] ge regeringen till känna.

Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2020/21:187).

Regeringen anför följande i skrivelse 2025/26:75:

Utredningen om vikten av trygghet och kontinuitet för barn i utsatta situationer – en översyn av reglerna i föräldrabalken (Ju 2021:11) har haft i uppdrag att se över reglerna i föräldrabalken om vårdnadsöverflyttning, adoption och umgänge (dir. 2021:70). Inom ramen för uppdraget skulle utredaren bl.a. överväga och bedöma om förutsättningarna för adoption bör justeras för att tillgodose familjehemsplacerade barns rätt till trygghet och stabilitet och hur övriga intressen – inte minst rätten till privat- och familjeliv – samtidigt kan tillgodoses. Utredningen lämnade den 20 december 2022 sitt slutbetänkande Tryggare hem för barn (SOU 2022:71).

Regeringen beslutade propositionen Tryggare hem för barn (prop. 2024/25:10) den 12 september 2024. Utredningen lämnade inget förslag om riktlinjer för i vilka situationer socialnämnden bör överväga adoption, på motsvarande sätt som gäller för övervägande av vårdnadsöverflyttning, och det fanns därför inte möjlighet för regeringen att närmare överväga en sådan lagändring. Det finns i nuläget inget beredningsunderlag för att tillmötesgå riksdagens tillkännagivande om riktlinjer för övervägande av adoption.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att under perioden 2020–2022 genomföra kunskapshöjande insatser inom familjehemsvården om bl.a. nationella adoptioner, för att stärka tryggheten och stabiliteten för familjehemsplacerade barn. Uppdraget slutredovisades den 31 mars 2023. Socialstyrelsen har inom ramen för uppdraget spridit kunskap till såväl yrkesverksamma inom socialtjänsten, som familjehem och tilltänkta familjehem. Genom kunskap har socialtjänsten möjlighet att oftare aktualisera frågan om nationell adoption eller överväga vårdnadsöverflyttning som ett alternativ vid långsiktiga familjehemsplaceringar.

Regeringen följer utvecklingen på området och överväger vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet. Frågan har dock inte kunnat prioriteras under 2025. Regeringen avser att återkomma i frågan. Punkten är inte slutbehandlad.

Tillkännagivande om nationella adoptioner och vårdnadsöverflyttning

Utskottet föreslog i betänkande 2020/21:SoU24 Socialtjänst- och barnfrågor ett tillkännagivande till regeringen om nationella adoptioner och vårdnadsöverflyttning. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 104–105, 1 res. S, V, MP):

Enligt gällande lagstiftning är socialnämnden skyldig att överväga om det finns skäl att ansöka om vårdnadsöverflyttning när ett barn varit placerad i samma familjehem under tre år (6 kap. 8 § SoL och 13 § LVU). I regeringens promemoria som nu bereds finns förslag om att tidigare lägga skyldigheten till när barnet har varit placerad i samma familjehem under två år (Ds 2021:7). Till detta kan läggas att riksdagen nyligen beslutade om en lagändring med innebörden att socialnämnden fr.o.m. den 1 mars 2021 ska göra årliga överväganden av ansökan om vårdnadsöverflyttning efter det första övervägandet (rskr. 2020/21:128). Vidare kan det i vissa särskilda fall finnas skäl för socialtjänsten att aktualisera frågan om adoption i de fall en adoption framstår som den bästa lösningen för det enskilda barnet. Utskottet anser att det är av största vikt att barnperspektivet är vägledande och att socialnämnden oftare aktualiserar frågan om nationell adoption eller överväger vårdnadsöverflyttning som ett alternativ vid långvariga placeringar i familjehem för att möjliggöra fler nationella adoptioner och vårdnadsöverflyttningar. Detta gäller särskilt för små barn där möjligheten till återförening med de biologiska föräldrarna bedöms som liten. Utskottet anser att dessa frågor är mycket angelägna, och påminner om de två tillkännagivanden som lämnades till regeringen dels i februari 2021 om att regeringen bör se till att det tas fram riktlinjer för i vilka situationer socialnämnden bör överväga adoption, på motsvarande sätt som gäller för övervägande av vårdnadsöverflyttning (rskr. 2020/21:187), dels i maj 2020 om att regeringen bör ta initiativ till en översyn av föräldrabalkens regler om vårdnadsöverflyttning och

adoption vid familjehemsplaceringar (rskr. 2019/20:235). Detta bör riksdagen, med bifall till motionerna [...] tillkännage för regeringen.

Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2020/21:368).

Regeringen anförde följande i skrivelse 2024/25:75:

Regeringen har gett Socialstyrelsen ett uppdrag att under perioden 2020–2022 genomföra kunskapshöjande insatser inom familjehemsvården om bl.a. nationella adoptioner, för att stärka tryggheten och stabiliteten för familjehemsplacerade barn. Uppdraget slutredovisades den 31 mars 2023. Socialstyrelsen har inom ramen för uppdraget spridit kunskap till såväl yrkesverksamma inom socialtjänsten, som familjehem och tilltänkta familjehem. Genom kunskap har socialtjänsten möjlighet att oftare aktualisera frågan om nationell adoption eller överväga vårdnadsöverflyttning som ett alternativ vid långsiktiga familjehemsplaceringar. I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.3 s.142) redovisades vidtagna åtgärder och tillkännagivandet ansågs därmed tillgodosett och slutbehandlat. Punkten är slutbehandlad.

Utskottet har i yttrande 2024/25:SoU8y till konstitutionsutskottet anfört att det inte gör någon annan bedömning än regeringen när det gäller tillkännagivanden som redovisats som slutbehandlade.

Tillkännagivande om placerade barns skolgång och hälsa

Utskottet föreslog i betänkande 2020/21:SoU24 Socialtjänst- och barnfrågor ett tillkännagivande till regeringen om placerade barns skolgång och hälsa. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 70, 1 res. S, V, MP):

Frågor om placerade barns skolgång och hälsa tas upp i några av motionerna. Utskottet har tidigare i ett tillkännagivande – när det gäller barn och unga som är placerade på Sis särskilda ungdomshem – påtalat att skolverksamheten för placerade barn och unga är mycket betydelsefull (bet. 2020/21:SoU33). Utskottet vill på nytt framhålla vikten av detta. I detta sammanhang välkomnar utskottet att regeringen gett Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra utvecklingsinsatser för att långsiktigt stärka förutsättningarna för att placerade barn och unga ska få tillgång till en god hälso- och sjukvård, tandvård och en obruten skolgång.

Utskottet anser emellertid att regeringen förutom att skärpa uppföljningen av placerade barns skolgång även bör ta fram en handlingsplan för att stärka socialtjänstens arbete med att förbättra placerade barns skolresultat. I syfte att upptäcka om placerade barn utsätts för hot om våld, våld eller övergrepp av olika slag bör regeringen som en förebyggande och hälsofrämjande åtgärd införa kontinuerliga hälsoundersökningar för placerade barn. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om placerade barns skolgång och hälsa och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna [...].

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:368).

Regeringen anför följande i skrivelse 2025/26:75:

Statskontoret har redovisat ett regeringsuppdrag som bl.a. behandlar frågan om skolgången för barn som är placerade hos Statens institutionsstyrelse (S2021/02644). När det gäller barn och unga som är placerade på de särskilda ungdomshemmen har Socialstyrelsen haft i uppdrag att tillsammans med Statens institutionsstyrelse (SiS) förbättra tillgång till hälso- och sjukvård och tandvård för barn och unga som vårdas

på SiS (S2025/01324). Myndigheterna har vidare i uppdrag att genomföra ett utvecklingsarbete för att förbättra vården för barn och unga som vårdas på SiS och som har stora behov av psykiatrisk vård (S2024/02037).

Regeringen tog den 6 november 2023 emot betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66). Utredningen lämnade flera förslag som rör placerade barns skolgång och hälsa. Betänkandet har remissbehandlats och förslagen bereds inom Regeringskansliet. I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.5 s. 174) aviserades att regeringen avser att gå vidare med merparten av utredningens förslag. Regeringen föreslog att 221,2 miljoner kronor avsätts för ändamålet 2025 och beräknade att avsätta 428 miljoner kronor för 2026 och 425 miljoner kronor för 2027. Därefter beräknade regeringen att 412,5 miljoner kronor avsätts årligen.

Regeringskansliet (Socialdepartementet) tillsatte den 27 juli 2023 en delegation för brottsförebyggande åtgärder inom socialtjänstens område som bl.a. har i uppdrag att lämna förslag på hur förstärkningsteam ska inrättas (S2023/02342). Förstärkningsteamerna ska bl.a. bidra till bättre samverkan mellan socialtjänst och skola. Delegationen ska även analysera och föreslå hur samverkan mellan socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatri kan stärkas. Delegationen ska redovisa sitt uppdrag senast den 29 augusti 2026.

Skolverket och Socialstyrelsen har sedan april 2023 i uppdrag att stödja, kartlägga, följa upp och analysera hur skolhuvudmän och socialtjänst arbetar med skolsociala team (U2023/01277). Regeringen har också infört ett statsbidrag för personalkostnader för skolsociala team. Därutöver har Socialstyrelsen ett pågående uppdrag som syftar till att genomföra utvecklingsinsatser för att se till att placerade barn och unga får tillgång till god hälso- och sjukvård (S2020/07505). Uppdraget förlängdes i Socialstyrelsens regleringsbrev för budgetåret 2024 (S2023/03257). Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2027. Punkten är inte slutbehandlad.

Tillkännagivande om en bred översyn av tvångsvården

Utskottet föreslog i betänkande 2020/21:SoU38 Frågor om tvångsvård ett tillkännagivande till regeringen om en bred översyn av tvångsvården. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 23–24, 1 res. S, MP):

Att vara föremål för vård med tvång är ingripande för den enskilde. Enligt utskottet bör tvångsvård inte i första hand handla om att skydda den enskilde eller det allmänna utan om att erbjuda den enskilde en god, säker, effektiv och ändamålsenlig vård. Utskottet kan konstatera att det sedan en tid pågår arbeten i flera delar inom tvångsvårdens område. Enligt utskottet är det emellertid nu dags att se över tvångsvården som helhet. Oavsett vilket slags tvångsvård det är fråga om gör sig vissa generella ställningstaganden gällande. Som exempel kan nämnas att det är angeläget att de utredningar som görs är rättssäkra, tillförlitliga och evidensbaserade. Vidare bör personal inom tvångsvården liksom inom den närliggande vården och omsorgen ha god utbildning och tillförsäkras regelbunden fortbildning på området. Allt detta är en förutsättning för att få väl underbyggda beslut om tvångsvård. Det är vidare angeläget att den tvångsvård som ges är trygg, säker och effektiv och att vården följs upp kontinuerligt under vårdtiden. Viktigt är även att ansvarsfördelningen mellan de olika huvudmännen och aktörerna är klar liksom att samverkan dem emellan är god. Beslut om att vården ska upphöra ska enligt utskottets uppfattning fattas på underbyggda utredningar, och efter ett beslut om att vården ska

upphöra bör man följa upp beslutet under en väl tilltagen tid. När det gäller tvångsvård av barn och unga är det vidare viktigt att de får bli mer delaktiga i besluten och i vården så att deras rättigheter tillgodoses. Utskottet anser därför att regeringen bör se över hela vårdkedjan i en bred översyn av tvångsvården. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen ge regeringen tillkänna med delvis bifall till motionerna [...].

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:378).

Regeringen anför följande i skrivelse 2025/26:75:

Regeringen avser att i ett första steg ta hand om det tidigare lämnade tillkännagivandet om ansvar för vård vid samsjuklighet i form av psykisk ohälsa i kombination med beroendesjukdom m.m. (bet. 2018/19:SoU15 punkt 18, rskr. 2018/19:193).

Flera lagändringar har genomförts i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU, för att ytterligare stärka barnrättsperspektivet i lagen. Vidare anförde regeringen i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.5 s. 171) att LVU behöver reformeras och ersättas med en ny, mer överskådlig och pedagogisk lag som utgår från barnkonventionens syn på barnet som rättighetsbärare. Regeringen avsåg att som ett led i detta genomföra vissa av de ännu inte genomförda förslag som lämnades i betänkandet Barns och ungas rätt vid tvångsvård – Förslag till ny LVU (SOU 2015:71) och förslag som lämnades i riksdagens utredning Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU (S2022/0472). Ett utkast till lagrådsremiss remitterades den 1 december 2025 och remisstiden gick ut den 19 januari 2026. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med lagförslag i frågan under 2026.

Regeringen har också den 30 november 2023 beslutat kommittédirektiven Stärkt barnrättsperspektiv i LVU och en översyn av grunderna för vård (dir. 2023:160). Enligt direktiven ska en särskild utredare föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet i LVU. Den 21 november 2024 beslutade regeringen tilläggsdirektiv till utredningen. Uppdraget utvidgades och utredningstiden förlängdes till den 30 januari 2026 (dir. 2024:114). Ett delbetänkande (SOU 2025:38) som avser uppdraget om en översyn av grunderna för vård enligt LVU i de ursprungliga direktiven lämnades den 7 april 2025. Slutbetänkandet Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8) överlämnades den 10 februari 2026. Punkten är inte slutbehandlad.

Tillkännagivande om barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU

Utskottet föreslog i betänkande 2022/23:SoU9 Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU ett tillkännagivande till regeringen om barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 6, ingen res.):

Utskottet vill framhålla att samhället har ett stort ansvar för utsatta barn och unga. Detta ansvar är särskilt tydligt i fråga om barn och unga som befinner sig i samhällets vård. I promemorian Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU (dnr 1416-2021/22) lämnas förslag som syftar till att ytterligare stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga som vårdas enligt LVU. Promemorian har remitterats. Utskottet gör bedömningen att remissvaren kräver ytterligare analys och beredning, och att det arbetet lämpligen utförs i Regeringskansliet.

Utskottet anser därför att regeringen med utgångspunkt i promemorian Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU (dnr 1416-2021/22) och med beaktande av remissvaren, ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag som syftar till att stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga. Utskottet anser vidare att regeringen årligen ska återkomma till riksdagen med information om hur arbetet med att stärka kvaliteten, barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga fortlöper.

Med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen föreslår utskottet att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2022/23:114).

Regeringen anför följande i skrivelse 2025/26:75:

I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.5 s. 171) anförde regeringen att lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU, behöver reformeras och ersättas med en ny, mer överskådlig och pedagogisk lag som utgår från barnkonventionens syn på barnet som rättighetsbärare. Regeringen avsåg att som ett led i detta genomföra vissa av de ännu inte genomförda förslag som lämnades i betänkandet Barns och ungas rätt vid tvångsvård – Förslag till ny LVU (SOU 2015:71) och förslag som lämnas i riksdagens utredning Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU (S2022/0472). I detta syfte tillfördes medel anslaget 1:11 Rättsliga biträden m.m. inom utgiftsområde 4 och anslaget 4.7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. utgiftsområde 9 från och med år 2025. Ett utkast till lagrådsremiss har remitterats den 1 december 2025 och remisstiden gick ut den 19 januari 2026. Regeringen avser att återkomma med lagförslag i frågan under 2026.

En redovisning av hur arbetet med att stärka kvaliteten, barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga fortlöpte under 2023 finns i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.3 s. 136–143). I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.3 s. 135–143) redovisas hur arbetet har fortlöpt under 2024. I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.3 s. 144–150) redovisas hur arbetet har fortlöpt under 2025. Punkten är inte slutbehandlad.

Tillkännagivandet behandlas i Utkast till lagrådsremiss För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga. Av Statsrådsberedningens förteckning över propositioner som är avsedda att lämnas från mitten av januari 2026 under återstoden av riksmötet nämns att en proposition kan väntas under maj månad 2026.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om socialtjänstens övervägande av nationell adoption för familjehemsplacerade barn noterar utskottet inledningsvis civilutskottets uttalande i frågan om huruvida det finns ett behov av en förenklad möjlighet till inhemska adoptioner för familjehemsplacerade barn (bet. 2024/25:CU4). Vidare noterar utskottet det stöd som finns att tillgå genom handboken för socialtjänsten, Nationell adoption (2020–2-6589), och det som nämns på Kunskapsguidens webbplats på temat Familjehemsvård. Utskottet noterar vidare den aviserade propositionen om en ny lag om omhändertagande för

vård av barn och unga med förslag om anknytning som ny grund för omhändertagande för vård. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motion 2025/26:3645 (S) yrkande 118. Inte heller när det gäller motionerna 2025/26:650 (S) yrkandena 1–3, 2025/26:1339 (S), 2025/26:2923 (M) yrkande 2, 2025/26:3476 (M) och 2025/26:3478 (M) finns skäl för något initiativ från riksdagen. Samtliga motioner bör avslås.

I fråga om de motionsyrkanden som rör Ivos arbete med tillsyn och tillståndsprövning av HVB-hem kan utskottet konstatera att det pågår ett intensivt arbete för att motverka välfärdsbrottslighet. Ivo har helt nyligen slutredovisat ett regeringsuppdrag om stärkt tillsyn av bl.a. HVB-hem (Ivo 2026-12). Därtill kan nämnas regeringsuppdraget till flera myndigheter, bl.a. Ivo, om en kraftsamling mot organiserad brottslighet i välfärden (S2025/01085) och utredningsuppdraget om åtgärder för en sund omsorgsmarknad (dir. 2025:90). Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2025/26:3645 (S) yrkandena 121–123. När det i övrigt gäller förhållandena i HVB-hemmen liksom när det gäller huvudmannaskapet för vården inom HVB vill utskottet även påminna om utredningen med förslag för en mer individbaserad vård och utökade befogenheter för personal (SOU 2025:84). Utskottet noterar att utredningen bereds i Regeringskansliet som ett prioriterat ärende. Slutligen kan även nämnas Utredningen om stärkt barnperspektiv i LVU vars delbetänkande (SOU 2025:38) och slutbetänkande (SOU 2026:8) bereds i Regeringskansliet. Utskottet anser att det inte heller när det gäller motionerna 2025/26:1066 (S), 2025/26:1337 (S), 2025/26:1915 (S), 2025/26:2816 (V) yrkandena 15 och 16, 2025/26:3586 (S) yrkande 11 och 2025/26:3645 (S) yrkande 119 finns skäl för riksdagen att ta något initiativ. Sammanfattningsvis bör samtliga motioner avslås.

Utskottet noterar Sis riktlinje för bedömning av ensamarbete (dnr 1.4.2-8364-2022) av vilken det framgår att en arbetsuppgift som innebär en påtaglig risk för våld eller hot om våld inte får utföras som ensamarbete. Vidare noterar utskottet det pågående arbete som rör arbetsmiljön inom Sis-institutionerna. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motion 2025/26:3645 (S) yrkande 125. När det gäller motionsyrkandena som rör förhållandena i övrigt på Sis-hemmen uppmärksammar utskottet den pågående utredningen om en reform av den statliga barn- och ungdomsvården för en trygg och kvalitativ vård (S 2024:01). Därutöver noterar utskottet Sis uppdrag att förbereda inrättandet av nya ungdomshem tillsammans med kommuner och regioner (S2025/00421) samt Sis uppdrag att i samverkan med relevanta aktörer i vårdkedjan inventera och förbättra förutsättningarna för enskilda att få en ändamålsenlig vård (regleringsbrevet för 2024). Slutligen kan nämnas den fristående klagomålsfunktionen vid Sis-hemmen och Sis nyligen redovisade uppdrag om att säkerställa att barn har möjlighet att framföra klagomål till någon de inte är i beroendeställning till (regleringsbrevet för 2025). Sammanfattningsvis anser utskottet att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motion 2025/26:2816 (V) yrkandena 18, 20

och 21. När det gäller frågan om en utvärdering av reformen avskiljning nattetid noterar utskottet uppdraget till Sis om uppföljning av lagstiftningen om avskildhet vid dygnsvilan (regleringsbrevet för 2024). Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta något initiativ med anledning av motion 2025/26:3188 (C) yrkande 41. Inte heller när det gäller motionerna 2025/26:2202 (M), 2025/26:2763 (C) yrkande 8, 2025/26:2924 (M) och 2025/26:3577 (KD) finns det skäl för riksdagen att ta något initiativ. Samtliga motioner bör avslås.

När det gäller motionsyrkanden om oanmälda besök för Barnombudsmannen på HVB- och Sis-hem uppmärksammar utskottet Ivos årliga tillsynsarbete när det gäller HVB-hem och riksdagens ombudsmäns inspektioner av Sis ungdomshem. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motionerna 2025/26:2816 (V) yrkande 9 och 2025/26:3188 (C) yrkande 46. Motionerna bör avslås.

Några motioner tar upp frågan om stöd för skolgång under och stöd och uppföljning efter placeringen för frihetsberövade barn och unga. Utskottet delar uppfattningen att detta är viktiga frågor och noterar Socialstyrelsens pågående uppdrag om utvecklingsinsatser för att stärka förutsättningarna för att placerade barn och unga får tillgång till en obruten skolgång (regleringsbrevet för 2024) samt uppdraget att förbättra och följa placerade barns skolresultat och att stärka socialtjänsten i att arbeta med skolrelaterade problem (regleringsbrevet för 2025). Det senare redovisades nyligen. Slutligen noterar utskottet att förslag till kunskapsbedömning av barn i samhällsvård har lämnats i betänkandet För barn och unga i samhällets vård (SOU 2023:66) och att detta bereds i lagstiftningsärendet om en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga. När det gäller frågor om stöd efter placeringen noterar utskottet i det nyss nämnda betänkandet förslag om känslomässigt stöd samt stöd kring boende, utbildning, arbete m.m. efter det att samhällsvården avslutats. Vidare noteras att den tidigare nämnda utredningen ska se över behoven av en mer ändamålsenlig utslussning och eftervård efter en placering inom den statliga barn- och ungdomsvården (2024:01). Utskottet anser sammantaget att riksdagen inte behöver göra något tillkännagivande med anledning av motionerna 2025/26:3186 (C) yrkande 16 och 2025/26:3188 (C) yrkande 50. Detsamma gäller för motion 2025/26:3010 (KD) yrkandena 2 och 3. Samtliga motioner bör avslås.

När det gäller den ovan nämnda utredningen För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66) kan utskottet konstatera att den bereds i Regeringskansliet. Utskottet anser att beredningen av betänkandet inte bör föregripas. Därmed anser utskottet att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motionerna 2025/26:2816 (V) yrkande 14 och 2025/26:3645 (S) yrkande 116. Motionerna bör avslås.

Barns rättigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om barns rättigheter.
Jämför reservation 13 (V).

Motionen

Barns rättigheter

I kommittémotion 2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att införa barnrättsbudgetering enligt beskrivningen i motionen. Motionärerna anför att detta är en metod för att planera, redovisa och följa upp statens budget och dess prioriteringar ur ett barnrättsperspektiv. Vidare bör Strategin för att stärka barnets rättigheter från 2010 uppdateras. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att utöka Barnrättsdelegationen i enlighet med beskrivningen i motionen. Motionärerna anför att delegationen från 2016 är ett viktigt forum för uppföljning och efterlevnad av barnkonventionen och barnets rättigheter, och att den bör ges ett tydligare uppdrag att samordna och följa arbetet med barnets rättigheter på lokal, regional och nationell nivå. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag som säkerställer att offentlig verksamhet som rör barnets rättigheter bör inkludera tydliga mål kopplat till barnkonventionens genomförande enligt beskrivningen i motionen. Motionärerna anför att regeringens instruktioner till olika myndigheter samt styrningen av regional och kommunal verksamhet som rör barnets rättigheter bör inkludera tydliga mål kopplat till barnkonventionens genomförande och med ett särskilt fokus på barnets bästa och barns delaktighet och inflytande samt krav på att barn behandlas med respekt och omsorg. I yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att varje kommun ska ha en övergripande strategi för hur den ska implementera barnkonventionen, göra barnkonsekvensanalyser och tillgodose barns rätt till delaktighet i frågor som rör dem enligt beskrivningen i motionen. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör säkerställa en samordning av reformer som rör barn i samhällets vård genom en samlad barnkonsekvensanalys för att utvärdera hur dessa utredningar påverkar barn.

Gällande rätt

Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Enligt 1 § lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, förkortad barnkonventionen, ska artiklarna 1–42 i Förenta

nationernas konvention den 20 november 1989 om barnets rättigheter i originaltexternas lydelse gälla som svensk lag. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2020.

I artikel 3 i konventionen finns principen om barnets bästa, vilken ska beaktas vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ.

Socialtjänstlagen

I 3 kap. 1 § SoL, regleras att barnets bästa ska beaktas vid alla åtgärder som rör barn. Vid bedömningen av barnets bästa ska hänsyn tas till barnets åsikter. Vid beslut eller annan åtgärd som rör vård- eller behandlingsinsatser för ett barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande. Med barn avses en person under 18 år. I 3 och 4 §§ regleras barnets rätt till information och rätten att föra sin egen talan.

Enligt 18 kap. 1 § SoL ska socialnämnden bl.a. verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden samt främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och unga i nära samarbete med vårdnadshavare eller andra som ansvarar för barns och ungas dagliga omsorg. Vidare ska socialnämnden bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa (18 kap. 2 §).

För att stärka barns rättigheter har, som nämnts ovan i avsnittet Förebyggande insatser för barn och unga, vissa bestämmelser i den nya socialtjänstlagen formulerats om i enlighet med Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Pågående arbete

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen (prop. 2025/26:1 utg.omr. 9 avsnitt 7.5 s. 207–208) pekar regeringen på ett fortsatt behov av både strategiska och systematiska insatser samtidigt som generella och riktade insatser för barn i utsatta situationer initieras inom olika utgiftsområden.

Regeringen nämner vidare Statskontorets uppdrag att följa upp det strategiska arbete som genomförts av regeringen med anledning av Strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige och ge förslag på en mer effektiv styrning av barnrättspolitiken på statlig, regional och kommunal nivå (S2025/00065). Uppdraget kommer enligt regeringen att ge ett viktigt underlag i arbetet med fortsatta åtgärder och insatser.

Även Barnombudsmannen har enligt regeringen en central roll, och länsstyrelserna och Uppsala universitet är viktiga aktörer i arbetet med att ge ytterligare stöd och vägledning i tolkningen och tillämpningen av barnets

rättigheter i praktiken. Regeringen föreslår att medel tillförs Barnombudsmannens förvaltningsanslag för att stärka myndighetens kapacitet och långsiktiga arbete.

Regeringen anser att arbetet med barns möjligheter till delaktighet och inflytande måste fortsätta. För att kunna utkräva sina rättigheter behöver även barn ha kännedom om sina rättigheter och kunskap om vart de ska vända sig när de behöver stöd eller vill klaga på rättighetskränkningar. En försöksverksamhet med oberoende barnombud som arbetar på enskilda barns uppdrag pågår och fortsätter fram till och med 2028.

Regeringen för en systematisk dialog med organisationer inom ramen för Barnrättsdelegationen. Den tillfälliga satsningen med extra medel till barnrättsorganisationer inom det sociala området utsatta barn och deras familjer fortsätter fram till 2027. Regeringen anser att det är ett svenskt kärnintresse att skydda och bidra till barns fri- och rättigheter globalt.

I december ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag (bet. 2025/26:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2025/26:114).

Regeringens arbete för att öka kunskapen och kompetensen om barnets rättigheter hos offentliga aktörer

Barnombudsmannen (BO) har i regleringsbrevet för 2024 haft i uppdrag att utveckla metodstöd för kommuner och regioner för att informera och vägleda om barns rättigheter. Detta har resulterat i stödmaterial på myndighetens webbplats. Barnombudsmannen har även haft i uppdrag att ta fram ett metodstöd för statliga myndigheters, kommuners och regioners arbete med att göra sin verksamhet känd samt tillgänglig och anpassad för barn samt att vid behov bistå Diskrimineringsombudsmannen (DO), Ivo och Sis. Myndigheterna har förbättrat sin digitala kommunikation riktad till barn och unga för att stärka barns möjligheter att utkräva sina rättigheter. BO har även ett fortsatt uppdrag att samla in och analysera rättspraxis kring barnkonventionen samt sprida detta till offentliga aktörer.

Sedan 2019 har länsstyrelserna haft i uppdrag i sina regleringsbrev att sprida kunskap om tillämpningen av barnets rättigheter till kommuner och regioner. Detta har lett till att exempelvis yrkesverksamma inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården fått mer stödmaterial och kunskap. BO har stöttat länsstyrelserna genom att samla in och samordna stödmaterial från offentliga aktörer om hur barnkonventionen kan tillämpas.

Uppsala universitet har sedan 2017 haft i uppdrag i sina regleringsbrev att bedriva uppdragsutbildning om mänskliga rättigheter för statligt anställda och berörd personal i kommuner och regioner. Sedan 2024 ingår i uppdraget att genomföra utbildningsinsatser om barnets rättigheter och att vidta åtgärder för att fler i målgruppen ska nås av utbildningsinsatserna. BO har samverkat med universitetet för att kvalitetssäkra utbildningarna. Under 2024 har 300 personer från statliga myndigheter, kommuner och regioner deltagit i olika

kurser och utbildningar. Utbildningarna fokuserar på rättstillämpning, rättspraxis och metodstöd för tillämpning av barnkonventionen inom offentlig förvaltning. Målet är att förmedla kunskap för att identifiera rättsliga frågor samt att ge färdigheter och stöd för att tillämpa regelverken i praktiken. Utvärderingarna från deltagarna visar på goda resultat. (Källa: Budgetpropositionen för 2026, utg.omr. 9, avsnitt 7.3 s. 198–199.)

Uppdrag att följa upp och analysera regeringens strategiska arbete inom barnets rättigheter

I januari 2025 beslutade regeringen att ge Statskontoret i uppdrag (S2025/00065) att följa upp och analysera regeringens strategiska arbete inom barnets rättigheter och ge förslag på hur arbetet kan utvecklas i framtiden. Uppdraget fokuserar på det arbete som har genomförts med anledning av den nationella strategin om att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232). Strategin togs fram för att vara en utgångspunkt för samhällsaktörer i arbetet med att säkerställa barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. I uppdraget ingår att föreslå hur regeringen kan stärka effektiviteten och genomslaget av arbetet på statlig, regional och kommunal nivå. Statskontoret ska löpande informera Regeringskansliet om hur arbetet med uppdraget fortskrider. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 31 mars 2026

Utredningen om barns möjligheter att utkräva sina rättigheter

Utredningen om barns möjligheter att utkräva sina rättigheter överlämnade i augusti 2023 betänkandet Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40) till regeringen. I betänkandet föreslår utredningen bl.a.

- en försöksverksamhet med statsbidrag till barnrättsbyråer som bedriver verksamhet med oberoende barnombud
- att offentligt biträde ska förordnas för barn i mål eller ärenden om begränsning av umgänge och hemlighållande av vistelseort enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- att barns rätt till information om beslut och överklagande enligt LVU och LPT förtydligas
- att placering och omplacering av ett barn med stöd av SoL måste föregås av ett formellt och överklagbart beslut
- att ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet.

Ett antal förslag i detta betänkande som innebär ändringar i LVU och därmed motsvarande ändringar i socialtjänstlagen behandlas i Utkast till lagrådsremiss: För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga, se ovan. Övriga förslag i betänkandet bereds vidare i Regeringskansliet.

Riksrevisionens rapport om statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen

Riksrevisionen har granskat statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen i rapporten Statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen – höga ambitioner men otillräckligt genomförande (RiR 2024:5). Granskningen har omfattat regeringen, BO och tre skolmyndigheter: Specialpedagogiska skolmyndigheten, Skolverket och Skolinspektionen.

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen inte har varit tillräckligt effektiva.

I skrivelsen Riksrevisionens rapport om statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen (skr. 2024/25:9) har regeringen bl.a. redogjort för de åtgärder som vidtagits med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Skrivelsen bereddes i socialutskottet som föreslog att skrivelsen skulle läggas till handlingarna (bet. 2024/25:SoU9). Riksdagen följde utskottet (rskr. 2024/24:131).

Barnrättsdelegationen

Barnrättsdelegationen består av representanter från civilsamhällesorganisationer som arbetar med barnets rättigheter samt BO och Stiftelsen Allmänna Barnhuset. Delegationen inrättades av regeringen 2016 som ett forum för dialog mellan regeringen och bl.a. civilsamhällesorganisationer i Sverige som arbetar med barnets rättigheter nationellt och internationellt. Regeringen har regelbundna möten med Barnrättsdelegationen och där ges delegationens medlemmar möjlighet att komma med inspel och synpunkter till regeringens fortsatta arbete. Dialogen tar sin utgångspunkt i rekommendationer från FN:s kommitté för barnets rättigheter (barnrättskommittén).

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om barns rättigheter

Motionsyrkanden om barnkonventionen behandlades senast i betänkande 2024/25:SoU19. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2024/25:87).

Tillkännagivande om uppföljning och fortsatt arbete efter inkorporeringen

Utskottet föreslog i betänkande 2017/18:SoU25 Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter ett tillkännagivande till regeringen om uppföljning och fortsatt arbete efter inkorporeringen. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 20 f., ingen res.):

Vid ratificeringen av barnkonventionen anförde den dåvarande regeringen att det vid tolkningen av konventionens bestämmelser bör hållas i minnet

att konventionen är avsedd att tillämpas på ett världsomfattande plan och alltså på rättssystem och andra förhållanden av mycket skiftande art. Regeringen angav att konventionen måste tolkas så att den får en rimlig mening inom ramen för varje nationellt system och att artiklarna i många fall också är utformade så att det finns utrymme för lämplighetsbedömningar för de åtgärder som staterna ska vidta (prop. 1989/90:107 s. 28). Socialutskottet vill understryka vikten av att stärka barns rättigheter i samhället och att detta är syftet med barnkonventionen. Även vid en inkorporering är det viktigt att säkerställa att det fortfarande är de grundläggande principerna i konventionen som ska vara utgångspunkt vid tolkning och tillämpning. Socialutskottet anser därför att regeringen bör följa upp och vid behov vidta åtgärder som syftar till att säkerställa att dessa grundläggande principer efterlevs och tillämpas i enlighet med svensk rätt. Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkännage detta för regeringen. Motion [...] bör bifallas, och motion [...] bör bifallas delvis.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2017/18:389).

Regeringen angav följande i skrivelse 2024/25:75:

Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter trädde i kraft den 1 januari 2020. Barnkonventionsutredningen (S 2018:03), som har haft i uppdrag att genomföra en kartläggning för att belysa hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med barnkonventionen, överlämnade sitt betänkande Barnkonventionen och svensk rätt (SOU 2020:63) den 12 november 2020. Promemorian Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter (Ds 2019:23) publicerades den 14 november 2019 och samma dag gav regeringen Barnombudsmannen i uppdrag att genomföra utbildnings- och spridningsinsatser om vägledningen. Uppdraget redovisades den 31 mars 2021. Barnombudsmannen har därefter i myndighetens regleringsbrev för 2021, 2022 och 2023 fått fortsatt uppdrag att genomföra insatser utifrån bl.a. vägledningen. Uppdraget slutredovisades den 1 mars 2024.

Regeringen påbörjade 2017 ett kunskapslyft för barnets rättigheter i syfte att höja kunskapen och stärka kompetensen om barnkonventionen i statliga myndigheter, kommuner och regioner. Sedan 2017 har 27 myndigheter deltagit i kunskapslyftet. Under 2023 har, utöver Barnombudsmannen och länsstyrelserna, fyra myndigheter haft fortsatta uppdrag att utveckla den praktiska tillämpningen av barnkonventionen inom sina verksamhetsområden. Barnombudsmannens uppdrag redovisades den 1 mars 2024. Övriga uppdrag redovisades den 31 mars 2024. Den 30 juni 2022 fick Statskontoret i uppdrag att följa upp och analysera kunskapslyftet för barnets rättigheter i statliga myndigheter, kommuner och regioner (S2022/03183). Uppdraget slutredovisades den 15 oktober 2023.

Riksrevisionen har granskat statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen, med särskilt fokus på skolområdet (RiR 2024:5). Med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport överlämnade regeringen en skrivelse till riksdagen (skr. 2024/25:9) den 19 september 2024.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9, avsnitt 7.3 s. 192–193) redovisades vidtagna åtgärder och tillkännagivandet ansågs därmed slutbehandlat. Punkten är slutbehandlad.

Utskottet har i yttrande 2024/25:SoU8y till konstitutionsutskottet anfört att det, när det gäller tillkännagivanden som redovisats som slutbehandlade inte gör någon annan bedömning än regeringen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det krävs ett strategiskt och systematiskt arbete och åtgärder för att fortsätta främja genomslaget av barnkonventionen för att barn ska tillförsäkras sina rättigheter. Inledningsvis noterar utskottet att vissa bestämmelser i den nya socialtjänstlagen har formulerats om i enlighet med barnkonventionen. Därtill noteras regeringens arbete för att öka kunskapen och kompetensen om barnets rättigheter hos offentliga aktörer. I det sammanhanget kan nämnas Barnombudsmannens och länsstyrelsernas olika uppdrag i regleringsbrev att utveckla metodstöd och informera om barns rättigheter samt att sprida kunskap om tillämpningen av barnets rättigheter till kommuner och regioner. Utskottet noterar vidare Statskontorets uppdrag (S2025/00065) att följa upp och analysera regeringens strategiska arbete inom barnets rättigheter, som ska redovisas inom kort. Utskottet noterar och ser positivt på regeringens fortgående dialog med organisationer inom ramen för Barnrättsdelegationen och att satsningen med extra medel till barnrättsorganisationer inom det sociala området utsatta barn och deras familjer fortsätter. Slutligen noterar utskottet att riksdagen ställt sig bakom att tillkännagivandet om uppföljning och fortsatt arbete efter inkorporeringen av barnkonventionen kan anses slutbehandlat (yttr. 2024/25:SoU8y, bet. 2024/25:KU21, rskr. 2024/25:274). Utskottet anser sammantaget att det inte finns skäl för några tillkännagivanden med anledning av motion 2025/26:2816 (V) yrkandena 1–3, 6 och 8. Motionen bör avslås.

Barnfattigdom

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om barnfattigdom.
Jämför reservation 14 (S), 15 (V) och 16 (MP).

Motionerna

Barnfattigdom

I kommittémotion 2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 177 föreslås ett tillkännagivande om en nollvision mot barnfattigdom.

I kommittémotion 2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utarbeta en nationell handlingsplan mot barnfattigdom. Ett liknande förslag finns i motion 2025/26:1804 av Aida Birinxhiku och Sofia Skönnbrink (båda S).

I kommittémotion 2025/26:3362 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) föreslås ett tillkännagivande i yrkande 11 om att tillsätta en kriskommission mot barnfattigdom. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2025/26:3538 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP) yrkande 4.

I motion 2025/26:442 av Serkan Köse (S) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till en nationell strategi för att minska den ekonomiska utsattheten bland barn och barnfamiljer.

I motion 2025/26:1825 av Aylin Nouri (S) föreslås ett tillkännagivande om att införa en nationell strategi för att avskaffa barnfattigdomen.

Gällande rätt

Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Enligt 1 § lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, förkortad barnkonventionen, ska artiklarna 1–42 i Förenta nationernas konvention den 20 november 1989 om barnets rättigheter i originaltexternas lydelse gälla som svensk lag. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2020.

I artikel 3 i konventionen finns principen om barnets bästa, vilken ska beaktas vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ.

Lagen om fritidskort

Sedan den 8 september 2025 finns bestämmelser om statligt stöd för vissa avgifter för barns fritidsaktiviteter, ett s.k. fritidskort (lagen [2025:759] om fritidskort). Stöd i form av fritidskort kan lämnas till en av barnets vårdnadshavare som är bosatt i Sverige och som barnet är bosatt hos, för vissa avgifter för barnets fritidsaktiviteter som tillhandahålls av en utförare som är registrerad i ett register över vissa utförare av fritidsaktiviteter för barn. Stödet betalas ut till utföraren.

Enligt 7 a § SoL får inte detta stöd påverka beräkningen av försörjningsstöd.

Pågående arbete

Barnfattigdom i Sverige

I Rädda Barnens senaste årsrapport om barnfattigdom i Sverige, En ny verklighet – Rädda Barnens barnfattighedsrapport Sverige (2025), lämnas ett reviderat mått för barnfattigdom (s. 4–5):

Rädda Barnens reviderade barnfattighedsmått: Antal barn i hushåll enligt alternativ beräkning av låg inkomststandard som bygger på Konsumentverkets beräkningar av basbehov och/eller antal barn i hushåll som uppbär försörjningsstöd.

Tillsammans med statistiken för antalet barn som uppbär försörjningsstöd ger det reviderade måttet en mer verklighetsnära bild av andel barn i ekonomisk utsatthet i Sverige. Den speglar bättre barns faktiska

ekonomiska levnadsvillkor, vilket har särskild betydelse i ljuset av de senaste årens kraftiga kostnadsökningar.

Vidare ur sammanfattningen (s. 5):

Slutligen understryker resultaten behovet av strukturella åtgärder på såväl nationell som lokal nivå för att motverka barnfattigdom och minska ojämlikheten mellan olika grupper av barnfamiljer. Rapporten avslutas med Rädda Barnens rekommendationer riktade till politiker. Riksnormen för det kommunala försörjningsstödet behöver ses över så att det återigen justeras årligen i linje med Konsumentverkets beräknade hushållskostnader. Det behövs en bred familjepolitisk översyn för att värdesäkra barnbidraget och bostadsbidraget så att de kontinuerligt höjs och följer kostnadsutvecklingen. Det behövs också kommunala insatser för att motverka barnfattigdomen och en samlad politik för att säkerställa barns rätt till skälig levnadsstandard.

Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026

Regeringen beslutade i juli 2022 om en strategi för att motverka hemlöshet under perioden 2022–2026. Strategin har fyra mål:

- Hemlöshet ska förebyggas.
- Ingen ska bo eller leva på gatan.
- Metoden Bostad först bör införas nationellt.
- Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas.

Varje uppdrag inom ramen för hemlöshetsstrategin redovisas enskilt. Socialstyrelsen ska åiterrapportera en slutredovisning över resultaten från hemlöshetsstrategin senast den 31 maj 2027 (S2022/03255).

Genom en ändring i Socialstyrelsens regleringsbrev i juni 2025 fick myndigheten även i uppdrag att följa upp strategin. Detta uppdrag ska redovisas senast den 2 mars 2026. Genom detta uppdrag (S2025/01181 [delvis]) fokuseras på eventuella behov av förändringar av strategins utformning och mål. Den samlade slutrapporteringen av strategin fokuserar mer på arbetet med och resultatet av de specifika uppdragen.

Av budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.5 s. 181) framgår att regeringen bedömer att det är av stor vikt att arbetet inom strategin kan fortsätta och utvecklas, särskilt med fokus på att förebygga vräkningar av barnfamiljer och att stötta kommunerna i genomförandet av metoden Bostad först. Regeringen föreslog därför att medel tillförs för en förlängning och förstärkning av satsningen. I december 2025 ställde sig utskottet bakom regeringens förslag (bet. 2025/26:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2025/26:114).

Uppdrag att förstärka arbetet mot vräkningar av barnfamiljer

I oktober 2024 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att förstärka arbetet mot vräkningar av barnfamiljer. En utgångspunkt i genomförandet av uppdraget ska vara FN:s konvention om barnets rättigheter (S2024/01823). I uppdraget ingår bl.a. att

- redovisa hur olika kommuner arbetar för att förebygga vräkningar och vilka åtgärder som vidtas efter en genomförd vräkning, med särskild hänsyn till barnperspektivet
- föreslå åtgärder för att minska antalet vräkningar av barnfamiljer
- i nära dialog med kommunerna stötta dem i arbetet med att minska antalet vräkningar av barnfamiljer
- sprida kunskap om uppdragets resultat.

Socialstyrelsen lämnade en delredovisning av uppdraget i december 2025 (artikelnummer: 2025-12-9942). Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 maj 2027.

Nationell handlingsplan för att införa den europeiska barngarantin

Regeringen beslutade i mars 2022 om en nationell handlingsplan för att införa rådets rekommendation 2021/1004 av den 14 juni 2021 om inrättandet av en europeisk barngaranti (S2022/01667). Målet med barngarantin är att förebygga och bekämpa social utestängning genom att garantera att barn har tillgång till en uppsättning grundläggande samhällstjänster såsom faktisk och kostnadsfri tillgång till förskola och barnomsorg, utbildning och skolbaserade aktiviteter, minst ett mål hälsosam mat per skoldag, hälso- och sjukvård, hälsosam kost och adekvata bostäder.

I rekommendationen anges att medlemsstaterna ska ta fram en nationell handlingsplan för genomförandet av rekommendationen om en barngaranti som ska gälla under en tioårsperiod, och den ska lämnas till Europeiska kommissionen senast den 15 mars 2022. Därefter ska medlemsstaterna rapportera om framstegen till kommissionen vartannat år. Regeringen ansvarar för en återkommande uppföljning av handlingsplanen. I handlingsplanen finns ett övergripande ramverk för mål och uppföljning.

I april 2024 tog Socialdepartementet fram en första uppföljande rapport till kommissionen (S2024/00845). I rapporten redogör Socialdepartementet bl.a. för den aviserade satsningen på fritidskortet. Vidare framgår av rapporten att ett samråd mellan en grupp ungdomar och Sveriges socialtjänstminister har ägt rum med hjälp av Barnombudsmannen – i syfte att inhämta barns direkta synpunkter i författandet av rapporten. Barngarantins spridning bland ungdomarna och boendefrågan blev de huvudsakliga diskussionspunkterna vid det samrådet.

Enligt uppgift från Regeringskansliet pågår arbete med att ta fram en andra uppföljande rapport.

Svar på interpellation

Den 3 februari 2026 besvarade äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M) en interpellation om barnfattigdom (ip. 2025/26:209) av Jytte Guteland (S). Ministern svarade följande:

Jytte Guteland har frågat finansministern hur hon avser att vända trenden med den ökande barnfattigdomen. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som kommer att svara på den interpellationen. Vidare har Sanne Lennström frågat mig om jag och regeringen skulle kunna tänka oss att gå vidare med något av förslagen i Majblommans barnrättsrapport för 2026.

Jag vill börja med att påpeka att barnfattigdomen inte har ökat, enligt Statistiska centralbyråns framtagna mått för låg inkomststandard. Antalet barn som lever med låg inkomststandard har i stället minskat successivt mellan 2019 och 2024. För tiden därefter finns ännu inga uppgifter. Både antalet och andelen barn som lever i hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd har minskat kraftigt sedan 2017, och nivåerna var 2024 de lägsta sedan åtminstone 1990. Detta skulle kunna vara ytterligare en indikation på att barnfattigdomen inte har ökat.

Sverige befinner sig dock i en utdragen lågkonjunktur. Även om inflationen nu har minskat har den tidigare höga inflationen påverkat hushållens ekonomi mycket negativt. Regeringen har därför vidtagit en rad åtgärder för att stötta hushållen, och vi ser det som angeläget att fortsätta göra det. Genom budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) har regeringen lämnat förslag och riksdagen beslutat om en rad åtgärder för att öka hushållens disponibla inkomster, bland annat sänkt matmoms, sänkt barnomsorgsavgift och höjda gränser för bostadskostnaderna i bostadsbidraget. Dessa reformer gynnar särskilt barnfamiljer med låga inkomster, vilket ofta handlar om ensamstående kvinnor med barn.

Den ekonomiska utsatthet som beskrivs i Rädda Barnens årsrapport om barnfattigdom i Sverige, som interpellanten hänvisar till, sägs till viss del hänga samman med att de familjepolitiska stöd som finns för barnfamiljer har urholkats alltmer. Jag vill dock påpeka att de barnfamiljer där föräldrarna förvärvsarbetar får behålla mer av sin lön genom att regeringen förstärkt jobbskatteavdraget. Samtidigt har de allra mest utsatta blivit fullt kompenserade för de senaste årens höga inflation. Riksnormen för försörjningsstödet höjdes med nästan 9 procent både 2023 och 2024. Sett över en längre tid har riksnormen för barnfamiljer stigit med mer än prisutvecklingen och därför mer än väl kompenserat för inflationen.

Dessutom är det värt att påpeka att regeringens förslag och aviseringar under mandatperioden sammantaget har ökat den ekonomiska standarden procentuellt sett mest i den tiondel av befolkningen som har lägst ekonomisk standard och allra minst i de två översta inkomstgrupperna. Detta har även lett till att den ekonomiska standarden hos befolkningen ökat och andelen med låg inkomststandard minskat under mandatperioden.

Välfärdsstaten är viktig för familjer som har det svårt. Den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till en god ekonomisk levnadsstandard för alla barnfamiljer. Men det bästa verktyget för att bryta ekonomisk utsatthet och motverka låg ekonomisk standard är egen inkomst av arbete. För att på längre sikt hjälpa ekonomiskt utsatta hushåll och minska barnfattigdomen är det otroligt angeläget att få fler i arbete.

Regeringen genomför en rad olika åtgärder som gemensamt syftar till att stärka arbetslinjen och göra det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete. Att fler föräldrar går till jobbet innebär att barn får en mer stabil ekonomisk situation och en potentiellt högre ekonomisk standard, vilket är gynnsamt för barns utveckling och trygghet. Det återspeglas i att det enbart är 2 procent av sammanboendehushåll med två förvärvsarbetande föräldrar som har en låg ekonomisk standard. Bland sammanboendehushåll där ingen av föräldrarna förvärvsarbetar är andelen med låg ekonomisk standard i stället 85 procent.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om barnfattigdom behandlades senast i betänkande 2024/25:SoU19. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2024/25:87).

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare konstaterat är barnfattigdom ett komplext område som berör flera politikområden. När det gäller åtgärder som vidtagits inom socialutskottets område noterar utskottet regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026 och att regeringen bedömer att det är av stor vikt att denna fortsätter och utvecklas, särskilt med fokus på att förebygga vräkningar av barnfamiljer. Därtill noterar utskottet lagen om fritidskort och den nationella handlingsplanen för att införa den europeiska barngarantin. Slutligen noterar utskottet äldre- och socialförsäkringsministerns svar på en interpellation om barnfattigdom (ip. 2025/26:209). Utskottet anser sammantaget att det inte finns skäl för några tillkännagivanden och motionerna 2025/26:442 (S), 2025/26:1804 (S), 2025/26:1825 (S), 2025/26:2816 (V) yrkande 23, 2025/26:3362 (MP) yrkande 11, 2025/26:3538 (MP) yrkande 4 och 2025/26:3645 (S) yrkande 177 bör avslås.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se bl.a. betänkandena 2022/23:SoU17, 2023/24:SoU18 och 2024/25:SoU19. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av de nämnda betänkandena.

Reservationer

1. Förebyggande insatser, punkt 1 (MP)

av Nils Seye Larsen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3531 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2025/26:1052 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 1–4,

2025/26:1233 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S),

2025/26:3280 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 och

2025/26:3871 av Angelica Lundberg (SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör utreda möjligheten att i socialtjänstlagen (2025:400) införa en reglering som ger barn rätt att ha enskilda samtal vid kontakter med socialtjänsten. Möjligheten att träffa en socialsekreterare enskilt blir extra viktig när det kanske är föräldern som står för hela eller en del av problemet. Vidare finns det andra åtgärder som skulle kunna förbättra socialtjänstens möjlighet att nå barn på ett bättre sätt. Som exempel kan nämnas en nationell samordnare med uppdrag att utifrån barns behov se över socialtjänstens insatser. Ett annat exempel kan vara att lämna bidrag till kommuner som vill prova nya metoder för stödinsatser. Regeringen bör återkomma med åtgärder för att uppnå detta.

2. Brottsförebyggande insatser, punkt 2 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Karin Sundin (S), Mikael Dahlgvist (S), Anna Vikström (S) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 5 och
2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 110.

Ställningstagande

Dagens allmänna barn- och familjehälsovård behöver förstärkas och ett nytt riskfamiljsprogram bör införas för barn och familjer med riskfaktorer. Det är vidare viktigt att använda alla nödvändiga resurser för att vända utvecklingen när en ung person hamnar på glid. Som exempel kan nämnas anpassade U-svängsprogram för unga där omedelbara insatser sätts in för barn och deras familjer när barn är på väg att rekryteras in i kriminalitet. Regeringen bör vidta åtgärder för att uppnå detta.

3. Familjehem, punkt 3 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Karin Sundin (S), Mikael Dahlgvist (S),
Anna Vikström (S) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 118 och
avslår motionerna

2025/26:650 av Lena Johansson (S) yrkandena 1–3,

2025/26:1339 av Sanna Backeskog m.fl. (S),

2025/26:2923 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkande 2,

2025/26:3476 av Marlène Lund Kopparklint (M) och

2025/26:3478 av Marlène Lund Kopparklint (M).

Ställningstagande

Vi anser att nationell adoption bör övervägas för de barn som i tidig ålder placeras utanför hemmet på grund av varaktiga omsorgsbrister. Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder.

4. Hem för vård eller boende (HVB), punkt 4 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Karin Sundin (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:1066 av Carina Ödebrink m.fl. (S),

2025/26:1337 av Sanna Backeskog m.fl. (S),

2025/26:1915 av Mathias Tegnér (S),

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 11 och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 119 och 121–123 samt

avslår motion

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 15 och 16.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör ta initiativ till att det offentliga övertar all vård av ungdomar som placerats på HVB-hem på grund av brottslig verksamhet. Vidare bör Ivo förstärkas med en särskild insatsstyrka som kan bidra till att HVB-hem som drivs av gängkriminella kan stängas snabbare. För att underlätta stängning av HVB-hem med gängkopplingar behöver omvänd bevisbörda införas liksom strängare krav, tillståndsprövning och ett utvecklat näringsförbud för drift av HVB-hem. Tillstånden ska omprövas vid ägarbyte och ett utvecklat näringsförbud bör införas inom välfärden där oseriösa aktörer ska pekas ut.

Vidare bör det säkerställas att HVB-hem bemannas med personal som har relevant utbildning och kompetens. Slutligen anser vi att regeringen bör låta utreda hur polisen, i nära samarbete med socialtjänst och andra myndigheter, ska kunna stänga HVB-hem akut när det finns indikationer på att kriminella har kontrollen, samt om sådana HVB-hem ska kunna tvångsförvaltas av kommunerna. Regeringen bör vidta åtgärder för att uppnå allt detta.

5. Hem för vård eller boende (HVB), punkt 4 (V, MP)

av Nils Seye Larsen (MP) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 15 och 16 samt avslår motionerna

2025/26:1066 av Carina Ödebrink m.fl. (S),

2025/26:1337 av Sanna Backeskog m.fl. (S),

2025/26:1915 av Mathias Tegnér (S),

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 11 och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 119 och 121–123.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag om att göra det omöjligt för vinstdrivande företag att starta eller köpa HVB-verksamhet. På sikt bör även befintlig HVB-verksamhet avprivatiseras. Detta kan ske genom en utvidgning av förändringarna som trädde i kraft den 1 januari 2023 i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling och lagen (2008:962) om valfrihets-system. Vi anser att kommuner och regioner ska vara förpliktade att reservera rätten att delta i upphandlingar av vissa välfärdstjänster till idéburna organisationer inom vissa områden.

6. Särskilda ungdomshem, punkt 5 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Karin Sundin (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 125 och avslår motionerna

2025/26:2202 av Johanna Rantsi och Sten Bergheden (båda M),

2025/26:2763 av Niels Paarup-Petersen och Helena Vilhelmsson (båda C) yrkande 8,

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 18, 20 och 21,

2025/26:2924 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 41 och

2025/26:3577 av Mathias Bengtsson (KD).

Ställningstagande

Sis har reviderat sina riktlinjer och arbetssätt för att bedöma riskfyllt ensamarbete. Vi anser dock att verksamheten inom de särskilda ungdomshemmen som helhet är av en sådan riskfylld karaktär att ensamarbete aldrig är lämpligt. En fullständig utmönstring av ensamarbete i det klientnära arbetet skulle innebära höjd säkerhet för både ungdomar och personal. Mot denna bakgrund anser vi att det bör införas ett förbud mot ensamarbete i klientnära kontakter vid Sis särskilda ungdomshem. Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att åstadkomma detta.

7. Särskilda ungdomshem, punkt 5 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 18, 20 och 21 samt avslår motionerna

2025/26:2202 av Johanna Rantsi och Sten Bergheden (båda M),

2025/26:2763 av Niels Paarup-Petersen och Helena Vilhelmsson (båda C) yrkande 8,

2025/26:2924 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 41,

2025/26:3577 av Mathias Bengtsson (KD) och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 125.

Ställningstagande

Hur Sis institutioner är bemannade är en central del av lösningen på de problem som finns inom institutionerna. Jag anser därför att bemanningen behöver utökas på boendena. Vidare bör regeringen se till att de Sis-boenden där förekomsten av avskiljningar, våld och missförhållanden är av mindre omfattning ska fungera som modell för övriga boenden. Slutligen anser jag att anställda som begått övergrepp och chefer som inte agerat för att åtgärda säkerhetsbrister för de placerade barnen inte bör få vara kvar i tjänst och som chefer. Jag anser att arbetet med att utkräva ansvar inom Sis bör stärkas. Regeringen bör vidta åtgärder för att uppnå allt detta.

8. Särskilda ungdomshem, punkt 5 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 41 och
avslår motionerna

2025/26:2202 av Johanna Rantsi och Sten Bergheden (båda M),

2025/26:2763 av Niels Paarup-Petersen och Helena Vilhelmsson (båda C)
yrkande 8,

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 18, 20 och 21,

2025/26:2924 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3577 av Mathias Bengtsson (KD) och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 125.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör ta de initiativ som behövs för att utvärdera reformen avskiljning nattetid för att säkerställa att begränsningen inte har inneburit några säkerhetsbrister för den enskilda ungdomen och att den åtgärden används endast vid behov.

9. Särskilda ungdomshem, punkt 5 (MP)

av Nils Seye Larsen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 18 och 20 samt

2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 41 och

avslår motionerna

2025/26:2202 av Johanna Rantsi och Sten Bergheden (båda M),

2025/26:2763 av Niels Paarup-Petersen och Helena Vilhelmsson (båda C)
yrkande 8,

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 21,

2025/26:2924 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3577 av Mathias Bengtsson (KD) och
2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 125.

Ställningstagande

Hur Sis boenden är bemannade är en central del av lösningen på de problem som finns inom dessa. Jag anser därför att bemanningen behöver utökas på boendena. Vidare bör regeringen se till att de Sis-boenden där förekomsten av avskiljningar, våld och missförhållanden är av mindre omfattning ska fungera som modell för övriga boenden. Slutligen anser jag att regeringen bör ta de initiativ som behövs för att utvärdera reformen avskiljning natttid för att säkerställa att begränsningen inte har inneburit några säkerhetsbrister för den enskilda ungdomen.

10. Oanmälda besök på Sis- och HVB-hem, punkt 6 (S, V, C, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Karin Sundin (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Christofer Bergenblock (C), Nils Seye Larsen (MP) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 9 och

2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 46.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag om att ge Barnombudsmannen rätt att göra oanmälda besök på Sis- och HVB-hem.

11. Stöd under och uppföljning och stöd efter placeringen, punkt 7 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2025/26:3186 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 16 och
2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 50 och
avslår motion
2025/26:3010 av Dan Hovskär (KD) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

En genomförd grundskoleutbildning kan skydda mot svårigheter som kriminalitet och utanförskap. Därför vill jag införa särskilda krav på kommuner att stödja frihetsberövade barn i deras utbildning. Barnets hemvistkommun ska säkerställa att barnet ges tillgång till utbildning under frihetsberövandet och övergången efteråt, samt följa upp barnets skolgång och säkerställa tillgång till skolmaterial.

Jag anser vidare att det behövs ett nationellt utslussningsprogram för frihetsberövade barn och unga för att minska återfallsrisken och stärka anpassningen till samhället. En kontaktperson bör följa individen genom hela utslussningsprocessen som bör innehålla bl.a. tillgång till psykologiskt stöd och samordnade insatser för utbildning, praktik och arbete.

Regeringen bör vidta åtgärder för att uppnå allt detta.

12. Utredningen För barn och unga i samhällsvård, punkt 8 (S, V)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Karin Sundin (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 14 och
2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 116.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag från utredningsbetänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66). Bland annat bör regeringen gå vidare med förslagen om att införa krav på tillstånd för familjehem i socialtjänstlagen (2025:400) och ge Ivo i uppdrag att upprätta ett nationellt register över familjehem.

13. Barns rättigheter, punkt 9 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkandena 1–3, 6 och 8.

Ställningstagande

Trots att barnkonventionen har blivit svensk lag kränks barns rättigheter återkommande i Sverige. Jag anser därför att regeringen bör börja med att använda sig av barnrättsbudgetering, en metod för att planera, redovisa och följa upp statens budget och dess prioriteringar ur ett barnrättsperspektiv. Regeringen bör även återkomma med förslag som gör att Barnrättsdelegationen kan bli mer effektiv och operativ med ett tydligare uppdrag att samordna och följa arbetet med barnets rättigheter på lokal, regional och nationell nivå. Slutligen anser jag att regeringen bör återkomma med förslag som säkerställer att offentlig verksamhet som rör barnets rättigheter inkluderar tydliga mål kopplat till barnkonventionens genomförande.

14. Barnfattigdom, punkt 10 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Karin Sundin (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:442 av Serkan Köse (S) och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 177 och avslår motionerna

2025/26:1804 av Aida Birinxhiku och Sofia Skönnbrink (båda S),

2025/26:1825 av Aylin Nouri (S),

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 23,

2025/26:3362 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 11 och

2025/26:3538 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att uppnå en nollvision mot barnfattigdom. En nationell strategi mot barnfattigdom behöver tas fram skyndsamt. En sådan strategi bör samla åtgärder från flera politikområden med syftet att långsiktigt minska den ekonomiska utsattheten bland barn. Detta kan uppnås bl.a. genom att få fler föräldrar i arbete och genom att förstärka samhällets skyddsnät.

15. Barnfattigdom, punkt 10 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:1804 av Aida Birinxhiku och Sofia Skönnbrink (båda S) och

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 23 och

avslår motionerna

2025/26:442 av Serkan Köse (S),

2025/26:1825 av Aylin Nouri (S),

2025/26:3362 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 11,

2025/26:3538 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP) yrkande 4 och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 177.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör utarbeta en nationell handlingsplan mot barnfattigdom. En sådan ska innehålla kort- och långsiktiga barnkonsekvensanalyser av hur ekonomisk ojämlikhet påverkar barnfamiljer och särskilt utsatta grupper av barn. Det behövs vidare förslag på riktade insatser för att minska påfrestningarna hos familjer som lever med små ekonomiska marginaler samtidigt som förslag på längre sikt bör fokusera på hur de ekonomiska klyftorna ska minska.

16. Barnfattigdom, punkt 10 (MP)

av Nils Seye Larsen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3362 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 11 och

2025/26:3538 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP) yrkande 4 och
avslår motionerna

2025/26:442 av Serkan Köse (S),

2025/26:1804 av Aida Birinxhiku och Sofia Skönnbrink (båda S),

2025/26:1825 av Aylin Nouri (S),

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 23 och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 177.

Ställningstagande

Jag anser att en kriskommission behöver tillsättas omgående för att komma till rätta med barnfattigdomen i Sverige. En sådan kommission ska ta fram förslag från flera politikområden och utgå från ett barnrättsperspektiv. Kommissionen ska behandla både trygghetssystemen och kompensatoriska åtgärder riktade till barnen. Det är viktigt att barn får vara delaktiga i processen och att barns åsikter beaktas i detta arbete.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:442 av Serkan Köse (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en nationell strategi för att minska den ekonomiska utsattheten bland barn och barnfamiljer och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:445 av Serkan Köse (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt register för jour- och familjehem och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:500 av Malte Tängmark Roos och Ulrika Westerlund (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana regeringen att påbörja arbetet med att ratificera barnkonventionens tredje tilläggsprotokoll om individuell klagorätt och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:512 av Jamal El-Haj (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att identifiera barnfattigdom i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:650 av Lena Johansson (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att analysera hur familjehemmens uppdrag har förändrats och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att införa ett nivåsystem med olika typer av familjehem och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra skyddsåtgärder för familjehem som riskerar att utsättas för hot och påverkan från kriminella nätverk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1052 av Jamal El-Haj (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en tydlig princip om att tvångsomhändertagande enligt LVU ska vara en sista utväg och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att kulturella och språkliga faktorer samt socioekonomiska förutsättningar beaktas i alla LVU-utredningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra BBIC (Barns behov i centrum) till ett obligatoriskt ramverk för fördjupade och tvärprofessionella utredningar innan beslut om tvångsvård och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge alla föräldrar i riskzonen rätt till evidensbaserade föräldrastödsprogram, kurser och utbildningar innan tvångsplacering övervägs, när detta är förenligt med barnets bästa, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1066 av Carina Ödebrink m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att HVB-hemmen har en personalstyrka med relevant utbildning för att kunna utföra sina uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1221 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa register över familje- och jourhem och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1233 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa en skyldighet för kommunerna att bedriva fältverksamhet som en del av socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1337 av Sanna Backeskog m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över HVB-hemmen så att barnets och samhällets bästa sätts i fokus samt att oseriösa och kriminella aktörer stoppas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1339 av Sanna Backeskog m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att förhindra att privata bolag tar över kommunernas ansvar för familjehemsvården, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1804 av Aida Birinxhiku och Sofia Skönnbrink (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa en nationell handlingsplan mot barnfattigdom och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1825 av Aylin Nouri (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell strategi för att avskaffa barnfattigdomen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1849 av Anna-Belle Strömberg m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att öka antalet kvalificerade familjehemsplatser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att familjehemsföräldrar ges möjlighet till tjänstledighet vid behov när ett barn placeras i hemmet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att utveckla stöd, utbildning och ersättning till familjehem för att långsiktigt stärka rekrytering och kvalitet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1915 av Mathias Tegnér (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att staten tar ett ökat ekonomiskt ansvar för placeringar av unga kriminella och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2069 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uttalad nolltolerans mot barnsoldater i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2201 av Johanna Rantsi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att inrätta ett digitalt register för behandlings- och familjehem och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2202 av Johanna Rantsi och Sten Bergheden (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur ungdomar placeras vid Statens institutionsstyrelse, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2209 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra en översyn av tillgången på digitala kontaktytor avseende skyddsaspekten för barn och unga som är placerade på HVB-hem eller Sis ungdomshem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2226 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra det obligatoriskt att göra besök hos BVC enligt uppgjord plan samt minska barnbidraget om planen inte efterlevs och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2763 av Niels Paarup-Petersen och Helena Vilhelmsson (båda C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Statens institutionsstyrelses verksamhet bör omarbetas från grunden och att det bör tillsättas resurser för personal och lokaler för de statliga ungdomshemmen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2799 av Karin Rågsjö m.fl. (V):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om nya placeringsformer för barn och unga med beroende och psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2816 av Maj Karlsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att införa barnrättsbudgetering enligt beskrivningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att utöka barnrättsdelegation i enlighet med beskrivningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som säkerställer att offentlig verksamhet som rör barnets rättigheter bör inkludera tydliga mål kopplat till barnkonventionens genomförande enligt beskrivningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att ratificera barnkonventionens tredje tilläggsprotokoll om ett klagomålsförfarande och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppgift att driva enskilda ärenden för barn vars rättigheter kränks, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att varje kommun ska ha en övergripande strategi för hur den ska implementera barnkonventionen, göra barnkonsekvensanalyser och tillgodose barns rätt till delaktighet i frågor som rör dem enligt beskrivningen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa en samordning av reformer som rör barn i samhällets vård genom en samlad barnkonsekvensanalys för att utvärdera hur dessa utredningar påverkar barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att ge BO rätt att göra oanmälda besök på Sis- och HVB-hem och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förtydliga kommunernas uppdrag att utöka förebyggande insatser särskilt för att minska antalet placeringar av barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag baserat på betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66) enligt beskrivningen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att göra det omöjligt för vinstdrivande företag att starta eller köpa HVB-verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att avprivatisera HVB enligt beskrivningen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att fasa ut avskiljningarna från Sis verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka bemanningen på Sis och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda varför avskiljningar används mot unga flickor inom Sis i så stor utsträckning och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att de Sis-boenden där förekomsten av avskiljningar, våld och missförhållanden är lägre fungerar som modell för övriga boenden och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka ansvarsutkrävande när säkerheten för placerade barn på Sis brister, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka placerade barns rättigheter enligt beskrivningen och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utarbeta en nationell handlingsplan mot barnfattigdom och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2923 av Marléne Lund Kopparklint (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av lagstiftningen för att säkerställa att barnets rättigheter alltid sätts i främsta rummet vid familjehemsplaceringar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge familjehemmen utökade befogenheter i frågor som rör barnets hälsa, skolgång och fritid när det är nödvändigt för barnets bästa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2924 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en ny översyn av ersättningssystem och kontrollmekanismer för barn som placerats i statens vård och farit illa, samt om att säkerställa att dagens system för tillsyn och rättssäkerhet fungerar för att förhindra nya övergrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2925 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se över möjligheterna avseende former för ekonomisk och annan upprättelse till barn och ungdomar som utsatts för övergrepp eller försummelser i fosterhem, HVB-hem och Sis-institutioner, samt stärka tillsynen och uppföljningen av dessa institutioner, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3010 av Dan Hovskär (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidareutveckla socialtjänstlagen så att övergången från samhällsvård till ett självständigt liv i samhället förlängs och förstärks för ungdomar

- med missbruksproblematik, psykisk ohälsa eller normbrytande beteende och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och förtydliga lagstiftningen så att begreppet ”självständighet” inte blir ett ensidigt mål utan i stället ersätts eller kompletteras med ett fokus på trygga, långsiktiga och stödjande relationer i både formella och informella nätverk och tillkännager detta för regeringen.
 3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att ungdomar i samhällsvård får möjlighet att själva delta i planeringen av sin utflyttning och sin fortsatta väg i livet, i enlighet med barnkonventionens krav på delaktighet, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödåtgärder till barn till överskuldssatta föräldrar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3186 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas ett särskilt krav på kommuner att stödja barn som är frihetsberövade i deras skolgång och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att öka samarbetet mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården i syfte att fånga upp elever som lever i utsatthet och behöver extra stöd från samhället, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3188 av Martina Johansson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en barnrättskommitté och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samhällsvård och omhändertagande av barn ska förbättra barnets situation och livsvillkor och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnrättsbyråer inom civilsamhällesorganisationer som bedriver verksamhet med oberoende barnombud och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att inga barn far illa på Statens institutionsstyrelse samt löpande bör återkomma till riksdagen med en redovisning av Sis arbete och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta de initiativ som behövs för att tvångsåtgärden

- avskiljning av barn (ej nattetid) kan förbjudas senast fr.o.m. den 1 juli 2026 och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta de initiativ som behövs för att utvärdera reformen avskiljning nattetid för att säkerställa att begränsningen inte har inneburit säkerhetsbrister för den enskilda ungdomen och att det endast används vid behov och tillkännager detta för regeringen.
 42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör se över ytterligare åtgärder mot omotiverade skillnader mellan flickor och pojkar när det gäller användningen av avskiljningar på Sis och tillkännager detta för regeringen.
 43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en oberoende klagorättsmekanism för placerade barn och tillkännager detta för regeringen.
 44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som gör det enklare för placerade barn att få kännedom om och utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen och tillkännager detta för regeringen.
 45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Barnombudsmannen ska kunna driva egna ärenden och tillkännager detta för regeringen.
 46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Barnombudsmannen möjlighet att genomföra oanmälda besök på låsta institutioner och tillkännager detta för regeringen.
 47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge barn en oberoende stödperson för trygghet och vägledning och tillkännager detta för regeringen.
 48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att information om skälen för ett omhändertagande och förutsättningarna för att ett omhändertagande av ett barn ska upphöra ska tydliggöras och tillkännager detta för regeringen.
 49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur socialtjänstens stöd ska se ut efter att vården enligt LVM, LVU och LSU upphör och tillkännager detta för regeringen.
 50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt utslussningsprogram för frihetsberövade barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
 51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att barn över 18 år får fortsatt stöd efter placering och vård utanför hemmet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra riksdagens fattade beslut om nationellt register över familjehem/boenden som tagit emot placerade barn och tillkännager detta för regeringen.

53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt stöd till familjehemsföräldrar och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vilka insatser som ska fortsätta att erbjudas efter en vårdnadsöverflytt eller adoption och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3280 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av obligatoriskt föräldrastöd i alla kommuner, både under småbarnsåren och under tonåren, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av ett maxtak på 300 kronor per besök i familjerådgivningen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3362 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en kriskommission mot barnfattigdom och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3453 av Mathias Bengtsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att kalla förstagångsföräldrar till ett första, frivilligt och kostnadsfritt besök hos familjerådgivningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att kommunerna maximalt ska ta 300 kronor för ett besök hos familjerådgivningen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3476 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en lagändring som ger familjehem beslutsrätt i frågor som rör barnets skolgång, fritidsaktiviteter och resor och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3478 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för en lagändring som ger familjehem beslutsrätt i frågor som rör barnets hälso- och sjukvård, inklusive vaccinationer, tandvård och val av vårdgivare och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3527 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning i syfte att ratificera tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3531 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att i socialtjänstlagen införa en reglering som ger barn rätt att ha enskilda samtal vid kontakter med socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra att nya metoder för att ge barn och unga rätt till effektivt och anpassat stöd kan utvecklas och implementeras, t.ex. genom riktade bidrag, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3538 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en kriskommission mot barnfattigdom och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3544 av Nils Seye Larsen m.fl. (MP):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler familjecentraler i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3577 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till självvård på alla Sis-hem och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nytt riskfamiljsprogram för barn och familjer med riskfaktorer och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det offentliga bör överta all HVB-hemsvård av ungdomskriminella och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade befogenheter för personal på HVB och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om punktmarkering av unga, genom antingen följeslagare eller fotboja, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

108. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner behöver tilldelas resurser för att finansiera långsiktigt förebyggande och främjande arbete mot brottsligheten i vårt land och tillkännager detta för regeringen.
110. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om U-svängsprogram för att hindra barn och unga från att hamna i gängkriminalitet och tillkännager detta för regeringen.
112. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stärkt barn- och familjehälsovård samt nytt stöd till riskfamiljer och tillkännager detta för regeringen.
115. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föräldraskapsstöd och tillkännager detta för regeringen.
116. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad samhällsvård för unga och genomförandet av förslagen från utredningsbetänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66) och tillkännager detta för regeringen.
117. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationellt register över jour- och familjehem och tillkännager detta för regeringen.
118. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell adoption och tillkännager detta för regeringen.
119. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det offentliga bör överta all HVB-hemsvård av ungdomar som placerats på grund av brottslig verksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
120. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade befogenheter för personal på HVB och tillkännager detta för regeringen.
121. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en insatsstyrka till hjälp för Ivo och tillkännager detta för regeringen.
122. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omvänd bevisbörda, strängare krav, tillståndsprövning och utvecklat näringsförbud för drift av HVB-hem och tillkännager detta för regeringen.
123. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur polisen ska kunna akutstänga HVB-hem och om HVB-hem ska kunna tvångsförvaltas och tillkännager detta för regeringen.
124. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt utveckling av Statens institutionsstyrelse och tillkännager detta för regeringen.
125. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbud mot ensamarbete i klientnära kontakter inom Statens institutionsstyrelse och tillkännager detta för regeringen.

177. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nollvision mot barnfattigdom och tillkännager detta för regeringen.
178. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnombud och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3646 av Joakim Järrebring m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till föräldraskap och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av en särskild stödperson för barn i ärenden som rör vårdnad, boende och umgänge och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3871 av Angelica Lundberg (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestyrka referat i socialtjänstens utredningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialtjänsten i utredningar ska verifiera motstridiga uppgifter av betydelse och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialtjänsten ska ange intervjulängd i utredningar och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
11. Motioner som bereds förenklat		
2025/26:445	Serkan Köse (S)	
2025/26:500	Malte Tängmark Roos och Ulrika Westerlund (båda MP)	
2025/26:512	Jamal El-Haj (-)	1
2025/26:1221	Eva Lindh m.fl. (S)	
2025/26:1849	Anna-Belle Strömberg m.fl. (S)	1–3
2025/26:2069	Kerstin Lundgren (C)	
2025/26:2201	Johanna Rantsi (M)	
2025/26:2209	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2025/26:2226	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2025/26:2799	Karin Rågsjö m.fl. (V)	28
2025/26:2816	Maj Karlsson m.fl. (V)	4, 5, 13, 17, 19 och 22
2025/26:2923	Marléne Lund Kopparklint (M)	1
2025/26:2925	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2025/26:3010	Dan Hovskär (KD)	1
2025/26:3181	Alireza Akhondi m.fl. (C)	16
2025/26:3186	Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C)	35
2025/26:3188	Martina Johansson m.fl. (C)	1, 37–40, 42–45, 47– 49 och 51– 54
2025/26:3280	Mikael Oscarsson (KD)	2
2025/26:3453	Mathias Bengtsson (KD)	1 och 2
2025/26:3527	Ulrika Westerlund m.fl. (MP)	4
2025/26:3544	Nils Seye Larsen m.fl. (MP)	12
2025/26:3586	Teresa Carvalho m.fl. (S)	12 och 13
2025/26:3645	Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)	108, 112, 115, 117, 120, 124 och 178
2025/26:3646	Joakim Järrebring m.fl. (S)	2 och 8